

Par pasauli, ko tikai nojaušam

29. maijs – 11. jūnijs
Nr. 11 (74) 2013

LASI
DIENAS ŽURNĀLUS

KRĀJ
KRĀSAINOS APĻUS

LAIMĒ
ATPŪTU DIVATĀ

Meklē 13. lpp.

CITĀD PASAULĒ

**MALAGASU
SAULES
NESEĪS
KILEMA**

Kā izvilkst
**LAIMĪGO BILETI
EKSĀMENĀ?**

VAI IR
IESPĒJAMS
**CELOT
LAIKĀ?**

**VĀGNERA MŪZIKA
KĀ OPIJS**

DODAMIES CEĻĀ!

**ZEMGALES
SVĒTVIETAS**

**LATVĀŅU TAURE
UN SLOTAS
AR NUMURZĪMĒM
DRUVIENĀ**

Cena Ls 0.69
Abonēt izdevīgāk

ISSN 1691-8735

lesaka numeroloģe un fen šai speciāliste DITA BLŪMA-BALINSKA

Vasarā vairāk tiecamies pēc atvaļinājuma un laika, ko pavadīt kopā ar saviem mīļajiem. Arī atpūtu ieteicams plānot saturīgi, jo bieži vien, kad atvaļinājums ir pagājis, saprotam, ka esam vilušies... Lai tā nenotiktu, ieteicams piemērotā dienā ielāņot kādu spilgtu pasākumu, svētkus, izbraukumus. Kad atvaļinājums būs beidzies, vismaz paliks atmiņas. Fotografējiet, gatavojiet reportāžas no saviem braucieniem, lai rudenī un ziemā varētu uzlabot omu ar vasarā iemūžinātajām spilgtajām krāsām. Veidojiet vēlmju un atmiņu kolāžas! Radiet krāsas savā dzīvē!

MAGISKAIS KALENDĀRS
29. maijs – 11. jūnijs

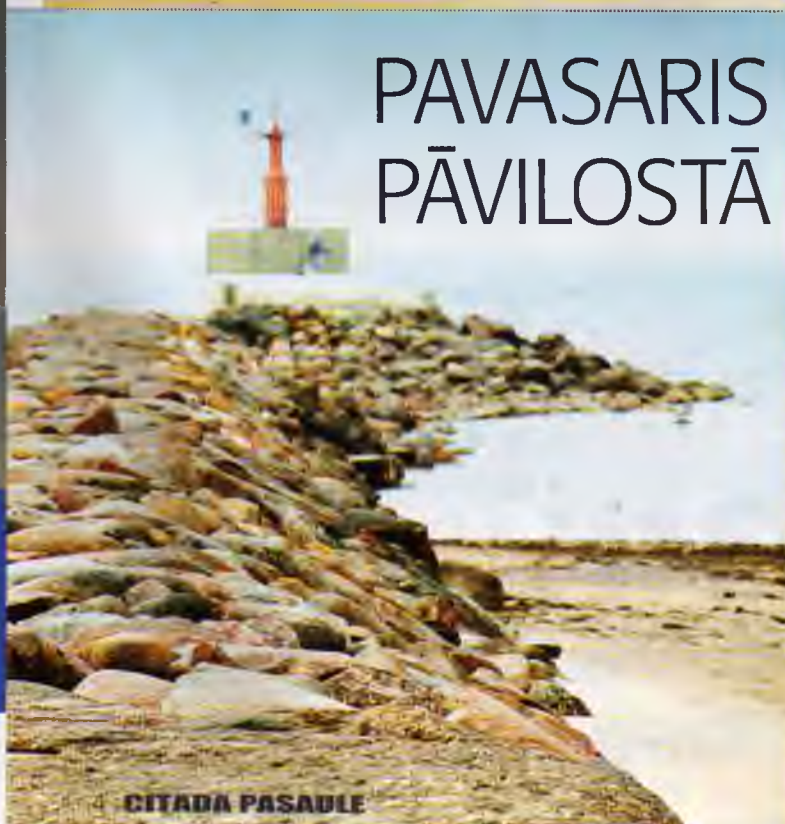
pirmd.	otrd.	trešd.	ceturtd.	piekd.	sestd.	svetd.
27	28	29	30	31	1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11					

*MD – Mēness diena

31	No 1:30 – 22. MD	AKTIVITĀTES DIENA. Aktīva, radoša, veiksmīga diena. Ļoti labi kontaktēties ar cilvēkiem. Laba diena lieliem pasākumiem. 22. MD ilgst līdz 1. jūnija plkst. 1:49.
2	No 2:07 – 24. MD	PAMATU LIKŠANA. Viena no labākajām dienām, lai liktu pamatus dažādiem iepriekš labi izplānotiem projektiem, mājām, darbiem. Veiksme pārdomātiem ilgtermiņa projektiem. 24. MD ilgst līdz 3. jūnija plkst. 2:25.
6	No 3:31 – 28. MD	MĪLESTĪBAS DIENA. Ļoti harmoniska un gaiša diena. Šajā dienā viss izdosies. Visi pasākumi, ja tie iepriekš plānoti, sākti un vērsti uz labiem mērķiem, gūs panākumus.
7	No 4:02 – 29. MD	VECĀ GRAUŠANA. Labākā diena, lai pabeigtu tikai vecus, iepriekš uzsāktus darbus. Labi atbrīvojies no krāmiem, vecām, nevajadzīgām lietām. Nevajag neko lielu pirkt, nav ieteicams lietot alkoholu. Var būt lieli tēriņi.
8	No 4:41 – 30. MD	BONUSS. Mēnešos ar 30. MD varat sevi mierināt, ka nākamais Mēness cikls būs emocionāli vieglāks, arī 29. MD būs vieglāka.
11	No 18:56 – 1. MD	MĀGISKĀ DIENA/PLĀNOŠANAS LAIKS. Labākais laiks, lai plānotu. Dedziniet čekus, iekārtojiet mākus, varat veidot vēlmju kolāžas, veikt simorona rituālus. 1. MD ilgst līdz 9. jūnija plkst. 5:27.
11	No 7:22 – 4. MD	PIRKUMU DIENA. Labi izdarīt pirkumus, izdot naudu, veikt ieguldījumus. Varat atļauties kaut ko vairāk nekā citās dienās.

PAVASARIS PĀVILOSTĀ

Kad ap Ziemassvētkiem bijām aizbraukuši uz Pāvilostu pie daunšiftera Māra, norunājām, ka būtu jauki atbraukt šeit arī vasarā. Domām ir liels spēks – jau pēc pāris mēnešiem tikām uzaicināti ciemos pie lasītājiem Pāvilostā.

iesaka astroloģe
**KRISTĪNE
BRAUNA-TURSA**

ZIEDI

Tādi, kuriem pašā ziedā ir vairākas krāsas: vijolītes, atraitnītes, frēzijas, īrisi, tulpes.

KRĀSAS

Dzeltena, raibi krāsu salikumi.

Dvīnim kā horoskopa zinātkārākajai zīmei noderēs viss, kas spēj ieinteresēt vai aizraut.

VĪRIETIM

Galda spēles, enciklopēdija, zinātniska literatūra, zinātniska žurnāla abonements, mobilais telefons, dažādas jaunākās tehnoloģijas, sporta spēļu inventārs, izklaides pasākumi svaigā gaisā (lidojums ar paraplānu, šaušana ar loku), pārgājieniem nepieciešamas lietas (navigācijas ierīces).

BĒRNAM

Dažādas intelektuālas dāvanas: enciklopēdijas, krustvārdu miklas, grāmatas, prāta spēles; tehniskas lietas: datorspēles, dators un tā piederumi, mobilais telefons, tā aksesuāri; plastilīns, bumba, badmintons, meitenēm rokdarbu komplekti.

SIEVIETEI

Dāvanu karte uz vīna vai ēdienu gatavošanas kursiem, grāmatnīcas dāvanu karte, ceļojuma žurnāla abonements, Dviņu hobijs nepieciešamie rīki, pārgājieniem noderīgas lietas, biļetes uz jaunāko kinofilmu vai koncertu.

IESAIŅOJUMS

Būtiskāka ir pati dāvana, nevis iesaiņojums, tāpēc par to varat daudz nedomāt, tomēr, ja reiz saiņojat, tad nelieciet Dvīnim vilties – iesaiņojumam jāatbilst saturam.

**ATSLĒGAS
VĀRDI DĀVANAI**

Intelektuāla, informatīva, redzesloku paplašināšana, izzināšana, asprātīga, paša darināta; viss jaunais, kam ir saistība ar kustību, gaisu vai roku veiklību.

Tradicionālā abonementu loterija. Šoreiz veiksmes planēta pagriezās pret Maritu Hornu, Vizmu Ināru Ansoni un Antru Ķikutī. ▶

Pie balvām (bez loterijas) tikām arī mēs: numeroloģe Dita, žurnāliste Ilze, fotogrāfs Matīss un stiliste Lolita. ▼

▶ Pāvilstas bibliotēkas vadītāja Mairita Vītola bildē pasākumu, bet mēs knipsējam viņu. Ir brīnišķīgi, ka Latvijā ir šādi entuziasma pilni cilvēki.

• Pāvilsta mūs sagaidīja karaliski – ar koncertu. Lieki piebilst, ka bijām ne tikai pārsteigti, bet arī aizkustināti.

Koučings – atslēga mērķu realizēšanai?

Koučs jeb izaugsmes trenere **Elita Kazaine** nedod padomus. Viņa ļauj cilvēkam pašam nonākt pie atziņas, kāds ir viņa mērķis un kā to sasniegt. Koučinga sesiju ciklos tiek ievērots "baltas lapas" princips – cilvēks netiek vērtēts vai nosodīts par pagātnes kļūdām. Koučam nav jāzina, vai jūs esat bijis ciema lielākais huligāns vai arī skolas matemātikas olimpiāžu uzvarētājs. Svarīgi ir vienīgi tas, par ko vēlaties kļūt. Pie izaugsmes treneriem bieži vēršas cilvēki, kam ļoti vajadzīga vismaz viena atbalsta persona, kas nesaplosīs viņa sapņus.

ELITA KAZAINE

- + **Nodarbošanās:** personīgās izaugsmes un komandu koučs.
- + **Pieredze:**
 - + projektu vadībā no 2006. gada;
 - + uzņēmējdarbībā no 2007. gada;
 - + koučingā no 2010. gada;
 - + vairāk nekā 15 gadu pieredze personāla vadībā.

Pozitīvās domāšanas māksla

Koučinga pamatā ir pozitīvā domāšana. Ja mēs sakām "problēma", šis vārds nes sev līdzī smagumu un negācijas. Koučingā mēs problēmas pārveidojam. Ko jūs vēlaties problēmas vietā? Tiek izvirzīts konkrēts uzdevums, mērķis, sapnis. Līdz ar to mēs pārkođējam šo nepatīkamo vārdu, un jūs pie manis vairs nenākat kā pie psihologa ar samilzušu problēmu, bet nākat istenot sapni. Cilvēka sejas izteiksme izmainās, saprotot, ka iedomātais smagums nemaz nav nasta, bet gan starposms uz mērķi.

Ir svarīgi atcerēties, ka koučs nav psihologs vai psihoterapeits. Protams, koučings nenoliedz psihoterapiju, jo noteiktas metodikas sakrīt. Ir arī reizes, kad cilvēkam vispirms ir jāsakārto sava iekšējā pasaule pie psihologa vai psihoterapeita: pagātne, traumas, nāves, zaudējumi, jebkuri dzīves sitieni, sāpes, kam cilvēks pats netiek pāri. Mums katram ir savs spēka resurss. Tajā mirklī, kad cilvēks ir sakārtojis savu pagātņi, viņš ar kouču spēj strādāt tālāk no izejas punkta šeit un tagad, vairs nekavējoties senajos pārdzīvojumos.

Uzņemties atbildību

Man nepatīk iedalīt klientus bērnos, pusaudžos, jauniešos vai pieaugušajos. Mēs katrs pasaulē ienākam ar savu bagāžu un pieredzi. Ir cilvēki, kas vēl 21 gada vecumā dzīvo pilnībā vecāku pakļautībā, bet ir tādi, kam savs dzīves redzējums ir jau 12 gados. Atslēgas vārds ir "atbildība". Tad, kad cilvēks pats var uzņemties atbildību par to, ko dara, ar viņu var strādāt. Ja jūs dzīvojat atkarībā no kāda cita cilvēka, bet pie manis nākat ar lielām vizijām, sapņiem, es vienmēr jautāju: "Cik lielā mērā jūs pats tos spējat realizēt?" Nav iespējams iet pret straumi, ja nespēj uzņemties atbildību par savu rīcību. Piemēram, sievietei ir nesaskaņas ar mīļoto cilvēku, un tad draudzenes kā vārnū bars saskrien ap-

Zvaigzne ABC izdevusi pirmo grāmatu latviešu valodā par koučingu.

kārt un apber viņu ar padomu gūzmu: "Dari tā... Pasaki viņam to... Neesi taču tāda mulķe..." Ja viņa paklausīs kādam no šiem padomiem, kurš uzņemsies atbildību? Tā ir viņas dzīve, un tikai viņa pati var pieņemt lēmumu šādās situācijās.

Tie cilvēki, kas pie manis nāk, meklē atbalstu un uzticības personu. Nav padomu, pārmetumu, salīdzināšanas ar citiem cilvēkiem. Mēs esam noguruši no ikdienā saņemtajiem nosodījumiem, tā teikt, bakstīšanas ar pirkstiem. Piemēram, kāda lauku sieviete gados man teica: "Es tā nevaru darīt. Ko kaimiņi par mani padomās?" Tados brīžos nolaižas rokas. Cilvēks nespēj dzīvot, kā vēlas, jo viņam ir vitāli svarīgi, kāds būs citu viedoklis.

Kad es ar klientiem strādāju, es viņiem uzzīmēju pasaules modeli. Ja pasaule ir liela ola, tad augšējā daļa ir apziņa; vidusdaļa ir zemapziņa – intuīcija, kas mūs bieži vada; apakšējā daļa ir bezapziņa; apziņu mēs iegūstam līdz ar pirmajiem dzīves mirkliem. Ja bērniņš kliec, viņš jau apzināti prasa, lai tiktu pabarots vai sasildīts. Lai kaut ko dabūtu, ir kaut kas jāizdara. Tā formējas apziņa. Dzīves laikā gan skola, gan apkārtējā sabiedri-

ZINĀŠANAI

- + **DZĪVES KOUČINGS:** personiskā dzīve, attiecības, ģimene, veselība, prioritātes, vērtības, radošums, idejas, intereses, vaļasprieks.
- + **BIZNESĀ KOUČINGS:** vizija, misija, mērķi, plāni, stratēģija, karjera, komanda, kompetences, prasmes, kvalitātes.

Koučinga pamatā ir pozitīvā domāšana. Ja mēs sakām "problēma", šis vārds nes sev līdzī smagumu un negācijas. Koučingā mēs problēmas pārveidojam. Ko jūs vēlaties problēmas vietā? Tiek izvirzīts konkrēts uzdevums, mērķis, sapnis.

ba mums bieži uzspiež savus zīmogus. Nepieciešams spēks, lai spētu tikt pāri šiem iepotētajiem sabiedrības stereotipiem. Un tad cilvēks sāk likt maskas. Sabiedrībā izliekas par paklausīgu jēru, bet mājās dzīvo savu dzīvi.

Es strādāju pēc izjūtas. Kouči nekad nestrādā pēc šabloniem. Koučinga sesijai ir struktūra, kuras galā ir mērķis, apjoms, termiņš un izmērāms rezultāts. Reizēm ir tā, ka cilvēks, formulējot savu mērķi, jau pats ir nokēris atbildi. Tāpēc cilvēkam nav jābaidās, ka viņš tiks "piesiets" pie kouča – vienam var pietikt ar vienu sesiju, citam ar desmit būs par maz.

Aitas un lauvas

Pagājušogad es pievērsos zen kārtim, kas man bieži noder darbā ar klientiem. Protams, es tās izmantoju tikai tad, ja cilvēks to vēlas. No vienas puses, man ir akadēmiskā izglītība, no otras – arī citādās pasaules domāšana. Zen kārtis ir spēcīga filozofija. Tā vispirms ir saskaņa ar sevi, bet pēc tam ar dabu, Visumu un eksistenci. No eksistences viedokļa raugoties, neviens mūsu satiktais cilvēks nav nejaušība. Pat cilvēks, ar ko tev ir bijis konflikts, var kalpot kā

atspēriena punkts, mācība, pieredze. Zen kārtis nekādā gadījumā nav domātas nākotnes paredzēšanai vai zilēšanai. Cilvēks meklē atbildi tad, kad viņam ir jautājums. Mēs formulējam jautājumu, un izvilktais kārtis ir cilvēka dvēseles atspoguļojums. Principā, 99% gadījumu kārtis vienmēr ir tārtipjušas pareizā virzienā. Vismaz man.

Pēc zen metodes cilvēki dalās lauvās un aitās. Aita ir tā, kas padodas lauvai, un tas ir tikai normāli, jo viens cilvēks pāri vienmēr ir enerģētiski stiprāks. Bet aita, kas padodas vienā spēlē, otrā var būt lauva. Aitas dzīvo barā, jo tā ir droši, silti, var paslēpties. Tā ir komforta zona. Es pati bieži ieslēdzu aitu, kad man ir kādas konfliktsituācijas. Vai ir vērts būt lauvai – rēkt un cīnīties? Ne vienmēr. Lauva ir tā, kas iet uz savu mērķi, bet vienmēr dzīvo viena. Taču ir kāda nianse – ir vienatne, un ir vientulība. Vientulība ir būtšana ar sevi. Vientulība ir tad, kad man pietrūkst otra. Lauva var baudīt vienatni, bet kādā brīdī viņai jāiet medībās. Piemēram, ja kāds uzbrūk manām vērtībām, es ar savu raksturu "krāmēju" preti. Vadoties pēc koučinga principiem, ir jāpieņem, bet mēs esam tikai cilvēki...☺

Kā mēs ar Nameju dinozaurus medijām

Cilvēkus jau kopš seniem laikiem vilinājusi doma par ceļošanu laikā, tomēr pagaidām nav gūti nekādi pierādījumi šādu ceļotāju eksistencei.

▼ *Ģirts Kasparāns*

Pirms desmit gadiem ASV un arī Latvijas plašsaziņas līdzekļos parādījās ziņa par amerikāni Endrū Karlsinu, ko ASV varasiestādes aizturējušas pēc aizdomīgiem darījumiem biržā. 44 gadus vecais Karlsins guvis milzīgu peļņu, divu nedēļu laikā sākotnējo 800 dolāru kapitālu pieaudzējis līdz 350 miljoniem dolāru.

Izmeklētājiem bija aizdomas, ka viņš izmantojis negodīgi iegūtu informāciju par finanšu tirgus dalībniekiem, bet patiesība izrādījās vēl divaināka – Karlsins apgalvoja, ka ir viesis no nākotnes, ieradies apraudzīt mūsdienu pasauli no tālā 2256. gada. Zinot pasaules ekonomikas vēsturi, viņš bez ipašām problēmām veicis ļoti ienesīgu ieguldījumu biržā. Karlsins piedāvājis varasiestādēm izstāstīt arī citu svarīgu informāciju, piemēram, teroristu lidera Osamas bin Ladena atrašanās vietu, vai atklāt nākotnes medikāliem zināmo veidu, kā izārstēt AIDS. Ceļotāja vienīgais mērķis esot atgūt savu laika mašīnu, lai

atgrieztos nākotnē. Viņš atteicās izpaust laika mašīnas atrašanās vietu, lai novērstu šīs tehnoloģijas nonākšanu "nepareizās rokās".

Diemžēl drīz vien izrādījās, ka viss aizraujošais stāsts par laika ceļotāju ir tikai ASV dzeltenās preses "pile", jo tāds Endrū Karlsins nekad nav dzīvojis un ASV varasiestādēm par šādu cilvēku nekas nav zināms. Preses "piles" autori prasmīgi bija izmantojuši cilvēces sapni par ceļošanu laikā, par ko cilvēki prāto jau gadsimtiem ilgi. Turklāt par šādu iespēju sapņo ne tikai neglābjami romantiķi un fantasti, bet arī nopietni zinātnieki un filozofi, kas mēģina atrast atbildi uz jautājumiem "Vai ceļošana laikā ir iespējama? Vai cilvēks patiesām varētu pārvietoties ne tikai telpā, bet arī laikā?"

Atgriezties, lai novāktu Staļinu

Ideja par ceļošanu laikā ir ļoti vilinoša, jo kurš gan negribētu ielūkoties nākotnē vai

pats savām acīm vērot notikumus, par kuriem tagad varam lasīt vēstures grāmatās. Ja būtu iespēja ceļot laikā, mūsdienu cilvēks varētu doties dinozauru medībās, satikties ar Nameju un citiem senlatviešu vadoņiem, bet nākamajā dienā piedalīties Latvijas Republikas proklamēšanā 1918. gada 18. novembrī. Patiesībā ik pa laikam parādās cilvēki, kas apgalvo, ka paši tikušies ar vēsturiskiem personāžiem. Piemēram 20. gadsimta sākumā plašu ievēribu izpelnījās divas sievietes – Šarlote Anna Moberlija un Eleonora Zurdēna, kas bija apmaldījušās Versaļas pils teritorijā. Abas sievietes apgalvoja, ka nonākušas pagātnē un satikušas karalieni Mariju Antuaneti, lai gan viņa jau sen kā bija sodīta ar nāvi. Moberlija un Zurdēna pēc šādām atklāsmēm tika neslēpt izsmietas; daudzi uzskatīja, ka viņām istā vieta būtu "trako namā". Taču tas nav atturējis daudzus citus sapņot par ceļošanu laika mašīnā.

No šādas iespējas neatteiktos arī slāve

nais zinātnieks Stīvens Hokings, kurš ir viens no pasaules izcilākajiem fiziķiem. "Ja man būtu laika mašīna, es apciemotu Merilīnu Monro viņas ziedu laikos vai vērotu, kā Galileo Galilejs pavērs savu teleskopu pret debesīm. Varbūt es aizceļotu pat uz Visuma galu, lai uzzinātu, kā beigsies mūsu kosmiskais stāsts," laikraksta *The Daily Mail* slejās rakstīja Hokings. Taču viņš secina, ka atgriešanās pagātnē pat teorētiski nav iespējama. "Šāda laika mašīna būtu pretrunā pamatlikumam, kas valda Visumā: ceļoni ir pirms sekām un nekad ne otrādi. Diemžēl izskatās, ka ceļošana pagātnē nekad nebūs iespējama. Tas nozīmē vilšanās dinozauru medniekiem un atvieglojumu vēsturniekiem."

Doma par atgriešanos pagātnē, lai mainītu vēstures gaitu, šķiet ļoti kārdinoša. Vai tad nebūtu lieliski, ja kāds no mums varētu atgriezties 100 gadu senā pagātnē, lai nogalinātu Hitleru un Staļinu pirms viņu nākšanas pie varas, tādējādi palīdzot glābt desmitiem miljonu cilvēku dzīvību? Tapat daudzi labprāt izmantotu iespēju labot pašī savas pagātnes kļūdas: dzīvot veselīgāk, mācīties citīgāk, iemīlēties labos cilvēkos, nevis tajos "cūkās" un "raganās", kas nezin kādā veidā pamanījušies kļūt par mūsu dzīvesbiedriem.

Vīrietis atgriežas pagātnē un satiek skaistu sievieti, kas viņam dzemdē dēlu. Taču izrādās, ka šī sieviete ir viņa vecmāmiņa un jaundzimušais ir viņa tēvs, tātad vīrietis kļuvis par vectētiņu pats sev.

Vectēva paradokss

Tomēr vairākums zinātnieku ir vienprātis: pat ja mums būtu iespēja veikt ceļojumus pagātnē, mēs nevarētu tajā neko mainīt. Lai izskaidrotu šo pieņēmumu, filozofi atsaucas uz vairākiem paradoksiem. Piemēram, iedomāsimies zinātnieku, kuram nomiris kāds tuvs cilvēks. Zinātnieks apņemas izgudrot laika mašīnu, lai varētu atgriezties pagātnē un novērst mīļotā cilvēka nāvi. Taču gadījumā, ja viņam tas izdotos, laika

mašīna nekad nebūtu izgudrota, jo tagad ne zinātniekam nebūtu motivācijas kļūst pie šā darba.

Ja pagātni patiešām būtu iespējams mainīt, šo procesu viegli varētu novest līdz absurdam. Piemēram, vīrietis atgriežas pagātnē un satiek skaistu sievieti, kas viņam dzemdē dēlu. Taču izrādās, ka šī sieviete ir viņa vecmāmiņa un jaundzimušais ir viņa tēvs, tātad vīrietis kļuvis par vectētiņu pats sev. Filozofi runā arī par tā saukto "vectēva paradoksu": iedomāsimies cilvēku, kurš izjūt neprātīgu naidu pret savu vectēvu, tāpēc gribētu atgriezties pagātnē un nogalināt viņu jau agrā bērnībā. Taču tas nav iespējams: ja būsi nogalinājis savu vectēvu, viņš nebūtu laidis pasaulē savu tēvu, tātad arī tu nebūtu piedzimis un nevarētu atgriezties pagātnē, lai nogalinātu vectēvu. Saskaņā ar šo paradoksu visi mēģinājumi nogalināt vectēvu ciestu neveiksmi, jo vienmēr kaut kas iejaukos, lai nepieļautu šādu iznākumu.

Kur slēpjas tūristi no nākotnes?

Amerikāņu fiziķis Tomass Romans uzsver, ka jebkurā gadījumā cilvēkiem nebūs iespējas izvēlēties kādā vēstures posmā viņi gribētu atgriezties. "Jūs varēsiet doties atpakaļ tikai uz to laiku, kopš kura izgudrota laika mašīna. Ja es tagad izgudrotu laika mašīnu un pagaidītu 30 gadu, tad es varētu atgriezties ne tālāk par šo brīdi," intervijā *National Geographic* stāsta Romans.

Vēl viens arguments, kas tiek minēts, apšaubot iespēju ceļot pagātnē, ir tas, ka mēs neesam saskārušies ar ceļotājiem no nākotnes. Ja jau kādreiz cilvēcei patiešām būs iespēja ceļot laikā, kāpēc mums apkārt nespieķto tūristi no nākotnes, kas gribētu palūkoties uz cilvēku dzīvi XXI gadsimta sākumā? Tam var būt vairāki izskaidrojumi: nekāda ceļošana laikā nav iespējama; ceļotāji ir, bet maskējas, un mēs viņus neredzam; nākotnē pienāks pasaules gals, tāpēc laika ceļošanas tehnoloģijas nepagūs attīstīties.

Lai gan zinātnieki uzskata, ka ceļošana pagātnē nav iespējama, par varbūtējo ceļošanu nākotnē viņi ir optimistiskāk noskaņoti. "Es ticu ceļošanai laikā, ar to domājot ceļojumus nākotnē," vēsta slavenais fiziķis Stīvens Hokings. Viņš skaidro, ka iespēju ceļot laikā paredz Alberta Einšteina izstrādātā relativitātes teorija. Pirms tam valdīja uzskats par laiku kā konstantu vienību, bet relativitātes teorija palīdzēja mainīt šo priekšstatu. "Laiks plūst kā upe, un katru no mums upes straume nes uz priekšu. Dažādās vietās šī straume plūst dažādā ātrumā, un tieši šī parādība ir svarīga ceļojumiem laikā," teic Hokings. Kā piemēru viņš min Globālās pozicionēšanas sistēmas (GPS) satelītus, uz kuriem uzstādīti ļoti precīzi pulksteņi.

LAIKA CEĻOTĀJI LITERATŪRĀ UN KINO

Marks Tvens KONEKTIKUTAS JENĶIS KARĀĻA ARTŪRA GALMĀ

Marka Tvena satīriskais romāns vēsta par XIX gadsimta amerikāņu inženieri Henku Morgānu, kurš pēc galvas traumas pēķšņi atjēdzas VI gadsimta Anglijā, karaļa Artura valdīšanas laikā. Sākumā ļaudis grib sadedzināt svešinieku uz sārta, bet amerikānis izmanto Saules aptumsu-

mu, lai apmulķotu māņticīgos viduslaiku ļaudis un iestāstītu, ka viņš ir varens burvis. Ķenķis kļūst par karaļa labo roku, nobīdot malā burvi Merliņu. Brūņķojies ar XIX gadsimta zināšanām, kas viņu padara par gudrāko cilvēku pasaulē, Ķenķis cenķas modernizēt viduslaiku sabiedrību, bet saskaras ar nopietnu katolu baznīcas pretdarbību. Ķalu galā viņa misija cieš neveiksmi, un Ķenķis iet bojā.

Herberts Vels LAIKA MAŠĪNA

Ceļošāņu laikā jau pirms Velsa aprakstījuši vairāki citi autori, tomēr tieši viņam ir lielākie nopelni ķšā ķanra popularizēšanā. 1895. Ķadā izdots amerikāņu fantastiķas darbs *Laika mašīna*

na vēsta par ceļotāju laikā, kurš nonācis tālā nākotnē, mūsu ēras 802 701. Ķadā. Ceļotājs ierauga, ka cilvēce ir sadalījusies divās daļās: virs zemes mīt nāš turīgāko slāņu pēķteči eļoji,

savukārt pazemē patvēruķies strādnieku pēķteči morloki. Ceļotājs uzzina, ka morloki Ķadu tūkstoķiem uzturējuķi eļojus, kas atradinājuķies strādāt, bet laika Ķaitā eļoji kļuvuķi par morloku barību. Vīlies cilvēces liktenī, ceļotājs turpina doties arvien tālākā nākotnē, vērojot pakāpenisku pasaules bojāeju. Antiutopijas ķanrā veidotais Velsa romāns kalpojis par iedvesmas avotu daudziem zinātniķskās fantastiķas autoriem.

Odriķa Nifenegere LAIKA CEĻOTĀJA SIEVA

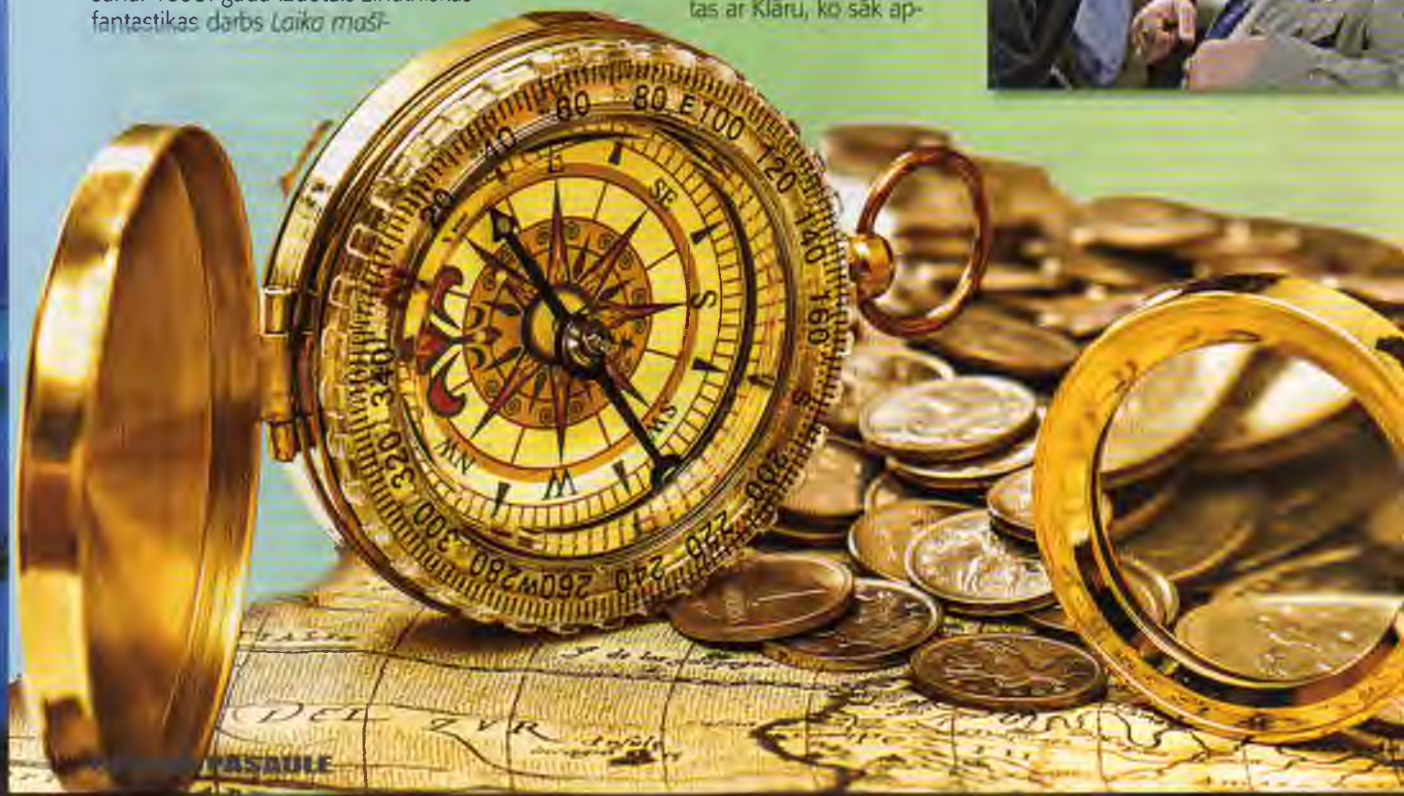
2003. Ķadā izdots amerikāņu rakstnieķes romāns vēsta par pievīlčigo bibliotekāru Ķenriķu, kurķ sirģst ar retu Ķenētisku ķaiti, tāpēc viņam nāķas ceļot laikā. Ceļojumi Ķagātnē un nākotnē notiek neatkarīģi no Ķenriķa Ķribas; viņš neko nevar paņemt sev līdzi, tāpēc jaunā vietā vienmēr atpapas ķails. Vienā no ceļojumiem Ķenriķis iepazīstas ar Klāru, ko sāk ap-

ciemot dažādos viņas dzīves posmos. Vīņģ iemīlas un apprecas, bet Klārai ir grūti samierināties ar Ķenriķa pēķķņo pazuķāņu un tīķpat pēķķņo atģrieģānos. Nifenegere skaidro, ka

ceļošāņa laikā izmantota ķā metafora neveiksmīģām attiecībām ar vīriēģiem. Ķrāmata tulkota daudzās valodās, arī latvieķu, kļūstot par starptautisku bestselleru. 2009. Ķadā nāķa klāģā pēķ Ķrāmātas motīviem veidota Ķolivudas filma ar Ķriķu Ķanu un Reičeļu Makadamsu Ķalvenājās lomās.

IVANS VASIĻJEVIČS MAINA PROFESIJU

1973. gada komēdija, kas veidota pēc Mihaila Bulgakova lugas motīviem, kļuva par vienu no populārākajām padomju laika kinofilmām. Filmas darbība sākas 70. gadu Maskavā, kur izgudrotājs Aleksandrs Timofejevs (Šuriks) radījis laika mašīnu. Izmēģinot šo aparātu, Šuriks pamanās nosūtīt nama pārvaldnieku Ivanu Vasiljeviču Bunšu un dzīvokļu zagli Žoržu Miloslavski uz XVI gadsimtu, savukārt cars Ivans Bargais pārceļas uz mūsdienām. Tā kā Bunša un Ivans Bargais ir līdzīgi kā divas ūdens lāses, abos gadsimtos rodas daudz dažādu pārpratumu. Šurikam tomēr izdodas salabot laika mašīnu un nogādāt visus personāžus atpakaļ savā laikā, lai gan beigās šķiet, ka tas viss bijis tikai Šurika sapnis.

VIEŠNA NO NĀKOTNES

1985. gada pavasarī PSRS televīzija pārādīja piecsēriju TV filmu *Viešņa no nākotnes*, kas tapusi pēc Kira Buličova stāsta *100 gadu tālā nākotnē* motīviem. Filma vēstīja par parastu Maskavas skolēnu Kolju Gerasimovu, kurš kādu dienu, ejot uz veikalu pēc kefira, iekļūst pamestā mājā, atrod laika mašīnu un nonāk XXI gadsimta beigu pasaulē. Tur viņš iesaistās cīņā ar kosmosa pirātiem, kas nākotnes meitenei Alisei grib nolaupt vērtīgu kristālu, ar kura palīdzību iespējams lasīt domas. Šis dārgums nonāk Kolas rokās, un viņš atgriežas savā laikmetā, bet zēnam

pa pēdām seko Alise un kosmosa pirāti. Alisei nenākas viegli iejusties pagātnē, bet viss beidzas laimīgi – viņa atgūst kristālu un atgriežas nākotnē. Savā laikā šī filma bija ļoti populāra padomju bērnu vidū; Alises lomas atveidotāja saņēma neskaitāmas vēstules no pielūdzējiem.

PUSNAKTS PARĪZĒ

2011. gada filma tiek uzskatīta par vienu no labākajiem režisora Vudija Allena darbiem. Tā vēsta par radošās grūtībās nonākušu Holivudas scenāristu Džilu, kurš kopā ar līģavu ieradies Parīzē. Kādu vakaru Džils vienatnē dodas pastaigā un apmaldās, bet pusnaktī pie viņa piestāj pagājušā gadsimta 20. gadu automašīna, kuras pasažieri aicina viņu doties līdz. Džils paklausa aicinājumam un nonāk 90 gadu senā pagātnē. Viņam rodas iespēja klātienē satikt tā laika slavenības, piemēram, Ernestu Hemingveju, Frānsisu Skotu Ficžeraldu, Pablo Pikaso, Salvadora Dalī un citus. Šādi piedzīvojumi turpinās vairākas naktis, līdz, sieviete vīlināts, Džils nonāk vēl senākā pagātnē, XIX gadsimta beigās, kur satiek Polu Gogēnu, Edgaru Degā un citus izcilus māksliniekus. Tomēr viņš atgriežas tagadnē, jo nevēlas iestrēgt kādā pagātnes posmā. *Pusnakts Parīzē* saņēma *Oskara* balvu par labāko oriģinālscenāriju.

Ja jau kādreiz cilvēcei patiešām būs iespēja ceļot laikā, kāpēc mums apkārt nespīto tūristi no nākotnes, kas gribētu palūkoties uz cilvēku dzīvi XXI gadsimta sākumā?

Taču šos pulksteņus tik un tā nākas regulēt, jo katru dienu tie steidzas par niecīgu sekundes daļu. "Problēma nav pulksteņos. Tie steidzas, jo arī pats laiks kosmosā rit ātrāk," skaidro Hokings.

Ceļojums ar laika vilcienu

Ja cilvēku iesēdinātu kosmosa kuģī, kas pārvietojas lielā ātrumā, viņš novērotu daudz lēnāk nekā uz Zemes. "Piemēram, jūs esat 30 gadu vecs, kad iekāpjat kosmosa kuģī, kas pārvietojas ar 99,9% no gaismas ātruma (daudz ātrāk, nekā patlaban iespējams). Lidojuma laikā jūs nosvinētu piecas dzimšanas dienas un atgrieztos uz Zemes kā 35 gadus vecs, bet jūs vienaudži jau būtu sasnieguši 80 gadu vecumu," skaidro NASA zinātnieks Marks Reimans.

Pēc fiziķa Hokinga domām, laika mašīna teorētiski varētu izpausties arī kā ātrvilciens, kas gaismas ātrumam tuvā tempā riņķotu apkārt Zemei. Gaismas ātrums ir 300 000 kilometru sekundē, tātad sekundes laikā šāds vilciens septiņas reizes apceļotu apkārt mūsu planētai. "Iedomāsimies, ka šis vilciens izbraucis no stacijas 2050. gada 1. janvārī un turpmākos 100 gadus riņķos ap Zemi. 2150. gadā, izkāpjot no vilciena, pasažieri būs nodzīvojuši tikai vienu nedēļu, jo šādā vilcienā laiks ritētu daudz lēnāk. Pasažieri atgrieztos pavisam citā pasaulē – nedēļas laikā viņi būs devušies 100 gadu tālā nākotnē," secina Hokings. Viņš atzīst, ka pagaidām cilvēcei nav pa spēkam pietuvoties gaismas ātrumam. Līdz šim ātrākais cilvēku pilotētais kosmosa kuģis bija amerikāņu *Apollo 10*, kas 1969. gadā, atgriežoties no Mēness, sasniegta ātrumu gandrīz 40 000 km/h. Hokings uzsver: lai ceļotu laikā, nepieciešams attīstīt vismaz 2000 reizu lielāku ātrumu. Ar mūsdienai tehnoloģijām tas nav iespējams, tomēr der atcerēties, ka kādreiz arī stāstus par cilvēka lidojumiem uz Mēnesi uzskatīja par zinātnisko fantastiku. Ja cilvēcei izdevies piepildīt šo sapni, varbūt kādreiz mūsu rīcībā būs arī laika mašīna, ar ko varēsim ceļot nākotnē. ☺

Kā nodrošināt veiksmi eksāmenos

Ikviens būs kādā eksāmena rītā piedzīvojis sajūtu, ka vairs neko nezina. Līdztekus labam miegam un mācībām izmēģiniet arī simorona rituālus un lieciet lietā fen šui padomus!

▼ *Foija Pozņaka*

Konsultējusi fen šui specialiste un simorona praktizētāja **DITA BLŪMA-BALINSKA**

Labas atzīmes noķeršana

Pusnaktī pirms eksāmena jāatver vēdirodzīns, pa to jāizbāz atvērta ieskaistīta grāmatīņa (vai jebkurš cits dokuments, kurā ieraksta atzīmes) un trīs reizes skaļi jāsauc: "Cūkās laime, uzķerēs!"

Paduses kasišana

Vispirms ar labo roku pakasa kreiso padusi, tad ar kreiso roku – labo padusi. Pēc tam jāsaka: "Es esmu tas/ta, kas kasa padusi!" Tas darbojas, jo kreisā roka mūsu apziņā asociējas ar pagātni, labā – ar nākotni. Kasot "pagātnes" padusi, mēs stimulējam uzkrātās zināšanas un pārnesam tās uz "nākotnes" padusi, transformējot veiktmi.

Pārlicības gūšana

Divās vai trīs dienas pirms eksāmena mutiski vai rakstiski noformulējiet savu nodomu, piemēram: es tādi un tādi datumā tādi un tādi eksāmenā pavisam vienkārši saņemšu leicamu atzīmi!

Gudrā čūska un globuss

Gudrības zonā novietojiet čūskas statulīti vai attēlu, jo tā ir gudrības, dziļu zināšanu, Visuma mūžīgās kustības un atjaunošanās simbols. Sektoru var aktivizēt arī ar globusu palīdzību. Labāk izmantot kristāla globusu, lai gan var izlikt arī ar pašu parastāko. Globuss simbolizē Zemi, tā sektora "saimnieci", tāpēc aktivizēt arī zināšanu zonas veiksmi, radot labvēlīgus apstākļus sekmēm mācībās.

GUDRĪBAS ZONA

LABVĒLĪGĀS KRĀSAS: dzeltena, oranža, bēša, smilšu

LABVĒLĪGĀS FORMAS: kvadrāts, trijstūris

BĪSTAMIE SIMBOLI: zaļa, melna un zila krāsa, taisnstūrveida formas

Pasniedzējs rozēs

Drīms solis pasniedzējam mācītības apliecinājumam, piemēram, apberiet viņu ar rožu ziedlapiņām. Jāpiebilst, ka ar vienu reizi gan nepietiks.

Vērtīgās dāvanas

Iztēlojieties ka jūs uzpūkat pasniedzēja dāvanot dārdzīgas vērtīgas lietas: mašīnu, dzīvokli, ziedus, rotaslietas, greznas brīlles un ķieģes. Viss atkarīgs no pasniedzēja dzimuma un interesēm. Neaizmirstiet edomāties kā jūs dāvanu pasniegsiet un kāds saņēmējam būs priekšs.

Grāmata zem spilvena

Vakarā pirms eksāmena paņemiet mācību grāmatu tajā priekšmetā, kurā nākamajā dienā jākārtro pārbaudījums. Lappusēs, kurās atrodamas atbildes uz eksāmena jautājumiem, ielieciet grāmatzīmes. Grāmatu trīs reizes apseniet ar sarkanu lenti un sakiet: "Labās grāmatzīmes man palīdzēs atcerēties, aizpildīt baltos plankumus, nostiprināt atmiņu. Kamēr es gulēšu, atbildes savirknēsies manā galvā, bet uz rīta pusi tās tur būs jau stingri iesēdušās. Mans vārds ir likums!"

Vakara vizualizācija

Vakarā pirms aizmigšanas nodzēsiet gaisma, izslēdziet mūziku, apgulieties guļā un aizveriet acis. Atslābinieties un lēnām skatiet no 50 līdz 1. Tiekot līdz vienam, iztēlojieties eksāmenu: kā ieiesiet kabinetā, kā iedosiet pasniedzējam savu atzīmju grāmatiņu un kā pasniedzējs atvērs to vajadzīgajā vietā un ierakstīs "teicami" (vai "labi" – kā nu vēlaties). Pēc tam jāpacenšas aizmigt. Tas jādara divas dienas pirms eksāmena un vēlreiz jāatkārto vakarā tieši pirms eksāmena.

Laime cerīnziedos

Ja eksāmeni iekrīt cerīnziedu laikā, meklējiet laimīgo pieclapīti, atraduši apēdiet to, vēloties, lai eksāmeni tiktu nokārtoti sekmīgi. Jo vairāk lapu atrastajam cerīnziedam, teiksim, sešas vai pat astoņas, jo labāk veiksies eksāmenā. Pildītie cerīni neskaitās!

Ziemeļaustrumu magija

Nosakiet mājas ziemeļaustrumus – gudrības zonu – un aktivizējiet tos. Tas palīdzēs gūt sekmes un saglabāt iegūtās zināšanas. Gudrības un zināšanu zonai tradicionālie talismani ir kristāli, ko izmanto negatīvās enerģijas izkļiedšanai un pozitīvās aktivizēšanai.

Rakstāmgalda vieta

Rakstāmgaldū un grāmatas, kas simbolizē zināšanu iegūšanu, novietojiet mājokļa ziemeļaustrumos.

Mūzika kā reliģija un narkotika

Vēl tikai par Jēzu Kristu un Napoleonu esot sarakstīts tikpat daudz grāmatu, cik par Vāgneru. Viņa mūziku nereti salīdzina ar reliģisku pārdzīvojumu. Tolstojs uzskatīja, ka no Vāgnera mūzikas var gūt tādu pašu reibumu kā no alkohola vai opija. Turklāt Vāgnera vārds ir saistīts arī ar Latviju.

▼ Anele Moroza

Skan mūzika, kas ievada pasaulē galu. Holivudas zvaigznes Kristenas Danstas tuvplāns, viņai aiz muguras no debesīm lēnām krit putni, Zemei tuvojas no savas sistēmas noklidusi spožā planēta Melanholija, un to visu pavada smeldzīgas vijoles, alti, čelli un klarnetes, kas izspēlē prelūdiju no Vāgnera operas *Tristans un Izolde*. Kad planētas sadursies, pasaule ies bojā. Arī opera beidzas ar bojāeju – *Tristans un Izolde* iet nāvē, lai savienotos citā pasaulē. Nāve, mīlestība un sekss ir temati, par ko Vāgners runā savās operās. Režisors Larss fon Trīrs savai filmai *Melanholija* izvēlējās Vāgnera mūziku, jo "tā cilvēkus ievēd trausli jutīgā stāvoklī, atplēš vaļā emocijas". Trīrs izteicies, ka "uzfilmēt Vāgneru" ir viens no viņa dzīves lielākajiem mērķiem un pēc tā piepildīšanas viņš varētu "laimīgs nomirt". Latviešu režisors Viesturs Kairiņš, kurš Latvijas Nacionālajā operā iestudējis Vāgnera tetraloģiju *Nibelungu gredzens*, intervijās par Vāgneru arī izsakās diezgan kaismīgi. Viņš atzinis, ka Vāgners sniedzis viņam reliģiskai ekstāzei līdzīgu pieredzi, un pat atzinis, ka viņa gadījumā var runāt par vāgnermāniju: "Negribas to saukt par slimību vai atkarību, tomēr tā ir intravenoza lieta. Kā heroīns – ja esi sācis lietot, Vāgners tevi vairs neatlaiž."

Bīstamās operas

Kas Vāgnera mūzikā ir tik īpašs? Komponists Klods Debisi teicis, ka "bail pat iedomāties, kādā stāvoklī būtu novestas visstiprākās smadzenes, četras naktis pēc kārtas klausoties *Nibelungu gredzenu*. Tas ir sliktāk nekā apmātība. Tas ir tā, it kā tu nepiederētu pats sev". Vāgnera mūzika spēj izšūpot no drošā, ērtā ikdienas stāvokļa un iesviest emocijās, kas pārsniedz ierastās robežas. Vāgners nemaz neslēpa, ka vēlas iedarboties uz klausītāju apziņu. Operas *Tristans un Izolde* komponēšanas laikā viņš savai tā brīža mīļākajai Matildei rakstīja, ka baidās – ja būs prasmīgi izpildītāji, viņa opera klausītājus padarīs trakus.

Vāgnera mērķis bija radīt muzikālu drāmu, kurā harmoniskā veselumā savienojas dzeja, aktierspēle, scenogrāfija un mūzika. Viņa operas ir gigantiski darbi, kas izpildītājus izzmiedz kā citronus. Tetraloģija *Nibelungu gredzens*, saukts par *Gredzenu ciklu*, no komponista prasīja 27 gadus titāniska darba. Ja pēc kārtas atskaņotu visas četras tajā iekļautās operas: *Reinas zelts*, *Valkīra*, *Zigfrīds un Dievu mīļkrēslis*, mūzika skanētu no rīta ausmas līdz melnai naktij. Vāgners savas dzīves laikā paveica neaptverami daudz. Viņu interesēja ne vien teātris un mūzika, bet arī literatūra, filozofija, politika un vēsture. Viņš

sacerēja pamfletus, isos stāstus, dzeju, esejas, un viņa sarakstītais, neskaitot vēstules, apkopots sešpadsmit sējumos. Piedevām Vāgners bija pirmais komponists, kas pats sacerēja savu operu tekstus.

Vāgnera literārā veikuma klāstā ir arī eseja *Das Judentum in der Musik* (*Jūdaisms mūzikā*), un daudzi ģēnijam joprojām nespēj piedot antisemitisko nostāju un saikni ar nacistu. Vāgners bija Hitlera mīļākais komponists, un Izraēlā viņa mūzika joprojām netiek atskaņota.

Pravietojums un fejas

Kā cilvēks Vāgners nebija nekāda maijpuķīte – nolaupīja draugiem sievas un tērēja svešu naudu, nemaz nepūloties parādus atlīdzināt. Nesen iznākusi grāmata *Wagner: The Terrible Man and His Truthful Art* (*Briesmīgais cilvēks un viņa patiesā māksla*) uzdod jautājumu: vai patiešām nepilnīga cilvēcis-ka būtne spēj radīt mākslu, kas ir laba, skaista un patiesa?

Vāgners piedzima pirms divsimt gadiem – 1813. gada 22. maijā Leipcigā. Kad Rihardam bija pusgads, nomira tēvs, bet māte – atraitne ar septiņiem bērniem – tūdaļ apprecējās ar savu ģimenes draugu Ludvigu Geijeru, spožu tenoru, kurš spēlēja teātri, rakstīja lugas un glezvoja. Tieši Geijers apīpināja Rihardu ar mīlestību pret teātri. Par spīti tam, ka enerģiskajam zēnam nevienā jomā nepiemita spilgti izteikts talants, patēvs apņēmas no viņa kaut ko izveidot. Legenda vēsta – kad Geijers jau gulējies uz nāves gultas, māte atvedusi astoņus gadus veco Rihardu un likusi mirējam par iepriecinājumu kaut ko nospēlēt uz klavierēm. Geijers esot piecēlies gultā sēdus un izsaucies: "Bet ja nu viņam ir talants mūzikā?"

Savu pirmo nopietno operu *Fejas* (*Die Feen*), kas stāsta par laumiņas Adas un prinča Arindala mīlestību, Vāgners sacerēja divdesmit gadu vecumā. Jau tajā iezīmējās Vāgnera mīlestība pret mitoloģiju – viņa operās līdzās parastajiem mirstīgajiem darbojas rūķi, fejas, dievi, giganti un dzīvnieki. *Nibelungu gredzenu* iedvesmojusi skandināvu sāga. Par šo darbu bez pārspilējuma var teikt, ka tas aptver visu – sākas ar dabas rašanos no nekā un beidzas ar pasaules sabrukumu. Vāgners vēlējās uz skatuves uzburt mikropasauli un izspēlēt visdažādākos attiecību modeļus: varaskāri, naudaskāri, mīlestību, nodevību. Viņš cerēja, ka skatītāji no tā spēs mācīties un saprast sevi. Komponējot šo gigantisko darbu, Vāgners atskārta, ka Eiropā vēl nav uzbūvēta skatuve, kas būtu tā cienīga, un dzima sapnis par savu teātri. Kad pēc vairākiem gadiem radās iespēja to īstenot un Vāgners veidoja savu teātri mazā Vācijas pilsētiņā Baireitā, kā parau-gu viņš ņēma Rīgas teātri, kas atradās Lielā Kēniņa, tagad – Vāgnera ielā.

Bēgšana no Rīgas

1837. gadā Vāgners ieradās Krievijas impērijā, lai pieņemtu uzaicinājumu kļūt par Rīgas teātra galveno kapelmeistaru. No kuģa Bolderājas ostā viņš nokāpa kopā ar pirmo sievu – skaisto aktrisi Minnu. Jau pirms kāzām milnieki viens otram bija neuzticīgi un nespēja noturēties bez kasķēšanās pat laulību ceremonijas laikā. Viņu kopdzīve bija vētraina arī tāpēc, ka Vāgners nespēja samierināties ar sievas koķeto dabu, bet Minna nevarēja pieņemt vīra ekstravagan-to šķiešanos ar naudu un kāri pēc smalkām drānām. Rīgā viņi sākumā apmetās Kalēju ielā, taču nama pirmajā stāvā ierīkotā spirta

Kozima abu savienību uzskatīja par radniecīgu dvēseļu dievišķu saplūšanu, taču jau desmit dienas pēc abu pirmās sakušanas Vāgners rakstīja divdomīgu zīmīti citai savai mīļākajai – Vīnes miesnieka meitai.

NOLĀDĒTĀ OPERA

Vāgneru nemitīgi vajāja gan kreditori, gan dažādas kataklizmas, bet viņa mūzika bija tik iedarbīga un dzīvesveids tik neparasts, ka tas viss kopā radīja ne mazums baumu. Neveiksmes un nāve vajāja arī operu *Tristans un Izolde*. Runāja pat, ka tā ir nolādēta. Operu bija iecerēts uzvest Vīnes Karaliskajā teātrī, taču pēc 77 mēģinājumiem tika pasludināts, ka šis darbs nav iestudējams, jo pārsniedzot mākslinieku spēkus. Kad pēc daži gadiem Minhenes operā viss bija gatavs pirmizrādei, to nācās atlikt, jo Izoldes lomas atveidotāja pēc tvaika pirts apmeklējuma bija pazaudējusi balsi. Attiecības starp diriģentu un orķestri bija saspringtas. Tristana lomas

atveidotājs, kas dzīvē bija Izoldes lomas atveidotājs vīrs, uz skatuves saaukstējās un vēlāk nomira. Uz nāves gultas viņš esot saucis Vāgnera vārdu. Bet ar to tumšo sakritību ķēde vēl nebeidzās. 1911. gadā diriģents Fēlikss Motls nomira pie diriģenta pults tieši izrādes laikā. Pēc vairāk nekā piecdesmit gadiem tāds pats liktenis piemeklēja citu diriģentu Žozefu Keilbertu. *Tristana un Izoldes* mūzikai piemīt tāds spēks, ka nereti jau prelūdijs laikā klausītāji izplūst asarās, un daudziem šis operas vērošana ir kā garīga pārveide. Piemēram, jauno un jūtīgo beļģu komponistu Gijomu Lekjū mūzika skāra tik spēcīgi, ka jauneklīš skatītāja krēslā noģība un bija jāiznes no teātra...

Varbūt komponista monstrozos projektus menedžēja kāds augstāks spēks, jo, lai cik utopiskas būtu Vāgnera ieceres, par spīti visam, beigu beigās tās realizējās.

tirgotava esot Vāgneru kaitinājusi ar uzbūzīgo aromātu. Vēlāk komponists ar kundzi pārbrauca uz cienīgākiem apartamentiem Aleksandra bulvāri, tagadējā Brīvības ielā. Koka māja, kur Vāgners sacerēja operas *Rienci* pirmo un otro daļu, jau sen kā nojaukta, un 20. gs. sākumā tas vietā pēc arhitekta Eišena Laubes projekta uzbūvēja jaunu mūra ēku. Ieskatoties caur parādes durvju stikla rūti, kāpņu telpas otrā stāva logā joprojām var redzēt vitrāžu ar Vāgnera portretu, ko arhitekts iecerēja kā piemiņu komponistam.

Tieši izšķērdība bija tā, kas piespieda laulātos doties prom no Rīgas. Pārdrošā bēgšana pa jūru no kreditoriem iedvesmoja Vāgneru *Klīstošajam holandiecinim*. Senā legendā balstītā opera stāsta par jūrnīeku, kas nolādēts klist pa jūrām tik ilgi, līdz atradis uzticīgu sievieti. Jūrnīeks holandiecinis satiek skaisto Zentu, iemīlas un notic, ka viņa ir šī sieviete. Abi viens otram zvēr mūžīgu mīlestību, bet tad... Kā jums šķiet, kā beidzas šis stāsts? Protams, īsti vāgneriskā garā. Holandiecinis noklausās Zentas sarunu ar iepriekšējo ligavaini, pārprot, ka mīlotā viņu nodevusi, un dodas prom jūrā, bet izmisusi Zenta no metas no klints. Šajā brīdī spoku kuģis izgaist, un, pirms aizveras priekšsargs, mīlētāji viens otra skavās dodas uz debesīm. Šis ir ļaunīgākais Vāgnera operu nobeigums.

Trakā Ludviga dāsnā mīla

Varbūt komponista monstrozos projektus menedžēja kāds augstāks spēks, jo, lai cik utopiskas būtu Vāgnera ieceres, par spīti visam, beigu beigās tās realizējās. Arī 1864. gada maijā viņš kārtējo reizi atradās neapskaužamā stāvoklī. Viņš tikko bija pabeidzis operu *Tristans un Izolde*, strādāja pie *Nibelungu gredzena*, taču nebija ne naudas, ne izredzes savus darbus kādreiz redzēt iestudētus. Un tad Vāgners saņēma ziņu, ka viņu vēlas redzēt karalis.

Homoseksuālais Ludvigs II, kas iegājis vēsturē kā Gulbju karalis un trakais Ludvigs, dievināja Vāgnera operas. Pēc abu tikšanās viņš bija iemīlējies komponistā un rakstīja

Vāgneram: "Darišu visu, kas manos spēkos, lai kompensētu Jūsu pagātnes ciešanas!" Tālākais bija kā pasākā. Visi Vāgnera parādi tika nomaksāti, viņš ievācās greznos apartamentos Minhenē. Sākās sagatavošanās darbi *Tristana un Izoldes* uzvešanai. Arī *Nibelungu gredzens* nebūtu pabeigts bez trakā Ludviga atbalsta. Taču Vāgneris ar savu pompozā dzīvesstilu un arogantā ārieni bija iemantojis daudz nelabvēļu un drīz vien bija spiests atstāt karaļa paspārni un arī Minheni. Noslēdzoties, kas kļuvis par Disneja črskārozītes pils prototipu, Ludvigs būvēja kā "cienijamu templi dievišķajam draugam Vāgneram", un tās arhitektūru iespaidojušas Vāgnera operas *Tanheizers* un *Loengrins*. Taču komponists šajā pasākā pili tā arī nekad netika spēris kāju.

Dievišķā ģēnija pielūdzēja Kozima

Viens no iemesliem, kas veicināja Vāgnera došanās prom no karaliskajiem apartamentiem, bija sabiedrības sašutums par viņa sakaru ar diriģenta Hansa fon Bulova sievu un komponista Ferencu Listu ārvaldības meitu Kozimu. Viņai bija garš deguns un nešpetns raksturs, toties viņa bija 24 gadus jaunāka par komponistu un simtprocentīga Vāgnera dievišķā ģēnija pielūdzēja. Viņas mīlestība līdzinājās reliģijai, un, pametusi viru un meitas, viņa Vāgneram dzemdēja trīs bērņus. Kozimas vīrs fon Bulovs diriģēja *Tristana un Izoldes* pirmizrādi, lai gan zināja, ka sieva ir operas autora mīļākā. Kozima abu savienību uzskatīja par radniecīgu dvēseļu dievišķu saplūšanu, taču jau desmit dienas pēc abu pirmās sakušanas Vāgneris rakstīja divdomīgu zīmīti citai savai mīļākajai – Vīnes miesnieka meitai.

Nirvānas koncepts

"Savāda misticisma pilna ir visa poēma un mūzika. Un šis misticisms, šī nebeidzamā sājpu un atteikšanās dziesma ar savu debess burvību ir Budas filozofijas varbūt visdzīvākais attēlojums Eiropas mākslā," par Vāgnera operu *Parsifāls* rakstīja latviešu dzejnieks Akuraters.

Jau jaunībā Vāgneris bija atteicies no tradicionālās kristietības kā pārāk neīstas un samākslotas. Tāpat Vāgneris nespēja pieņemt Vecajā derībā attēloto dzīvnieku upurēšanu. Komponists deva priekšroku mistiķiem, un starp viņa garīgajiem skolotājiem bija gan dominikāņu meistars Ekharthas, gan sūfiju dzejnieks Hāfīzs. Pēc pievēršanās Šopenhauera filozofijai viņš aizrāvās ar indiešu reliģijām un atbalstīja viedokli, ka no tām cēlusies arī kristietība. Budisma ienākšana komponista dzīvē sakrita ar laiku, kad viņš uzsāka milas sakaru ar sava patrona un labdara sievu Ma-

tildi Vesenloku, dzejnieci un kaislīgu dzīvnieku aizstāvi. Līdzīgi kā daudzi viņa laikabiedri, Vāgneris budisma nirvānas konceptu kļūdaini tulkoja kā vēlmi pēc iznīcības. Valda uzskats, ka *Tristans un Izolde* ir šīs kļūdas rezultāts. Diemžēl iecerētā budistu drāma *Die Sieger* (*Uzvarētājs*) tā arī palika nepabeigta.

Sekss, incests un rozā peņģuārs

Vāgnera mūzikā virmo kaisle un mutuļo seksuāla iekāre. Zentas balāde holandietim pulsē no apsēstības. *Tristana un Izoldē* galvenie varoņi, dzenoties pēc erotiskas nirvānas, izaicina muzikālas un morālas paražas. *Valkīrā* triumfē incests – agrā bērnībā izšķirti dvīņi – brālis un māsa – satiekas, nezinot par savu radniecību, un seksuāla kaisle tos iesviež vienu otra skavās. Tikai Vāgnera pēdējā operā *Parsifāls* seksuāla kaisle tiek apspiesta, uzvarēta un transformēta universālā mīlestībā.

Oksfordas universitātes mūzikas profesors Laurens Dreifuss rakstījis, ka "Vāgnera nodošanās seksuālas iekāres attēlošanai Rietumu mākslas vēsturē ir bezprecedenta gadījums". Vāgnera tieksme pēc rozā zīda apakšvelas, sievietu zeķēm un parfimijiem tiek piesaukta kā pierādījums viņa savdabīgai seksualitātei. Komponists neesot varējis paciest, ka viņa ādai pieskaras raupjš materiāls, un valkājis tikai zīdu un satina apakšveļu. Dzīves pēdējos gados, kad strādāja pie *Parsifāla*, viņš arī savu darbistabu lika iztapsēt ar rozā satinu un zīdu un gaisā izmidzināt parfī-

mus. Šādā gaisotnē radās opera, kurā galvenās tēmas ir atsacīšanās un vienkāršība. Vāgneris Kozimai skaidroja, ka *Parsifāls* morālai ir jābūt tik maigai kā zīda vizma. Kā māksliniekiem, kas izklist un atkal savienojas.

Pirmsnāves sapnis

Vienīgais cilvēks, ko Vāgneris uzskatīja par pārāku, bija filozofs Šopenhauers, un iepazīšanos ar viņa filozofiju komponists vērtēja kā savas dzīves lielāko notikumu. Vāgneris visiem draugiem lika lasīt Šopenhaueru un bieži citēja filozofu savās vēstulēs. Taču Šopenhauers savam pielūdzējam nespēja atbildēt ar to pašu. Patiesībā viņš neveltīja Vāgneram gandrīz nekādu vērību, jo uzskatīja par viduvēju dzejnieku un vāju komponistu. Neilgi pirms vīra nāves Kozima ierakstīja dienasgrāmatā: "R. man stāsta jauku sapni – viņš bijis ar Šopenhaueru, kas bijis neparasti jautrs un draudzīgs. Tād Vāgneris pievērsis Šopenhauera uzmanību lakstīģalu bariņam, bet Šopenhauers atbildējis, ka to jau pamanījis." Pēc desmit dienām – 1883. gada 13. februārī – Vāgneris aizvēra acis uz mūžu. Viņš nomira Venēcijā, kur bija ieradies kopā ar Kozimu, un viņa nāves iemesls bija sirdstrieka.

Uz viņa kapa Baireitā ir vienīgi spīdīga akmens plāksne, kurā nav iegravēti ne vārdi, ne gadskaitļi. Kozima uzskatīja, ka nav nepieciešams kaut ko paskaidrot, jo Vāgneris ir tik liels un dziļens, ka visiem tāpat jāzina, kas atdusas zem šīs akmens plāksnes. ☉

"Savāda misticisma pilna ir visa poēma un mūzika. Un šis misticisms, šī nebeidzamā sājpu un atteikšanās dziesma ar savu debess burvību ir Budas filozofijas varbūt visdzīvākais attēlojums Eiropas mākslā," par Vāgnera operu *Parsifāls* rakstīja latviešu dzejnieks Akuraters.

Orleānas jaunava

Žanna d'Arka ir viena no slavenākajām un ietekmīgākajām sievietēm pasaules vēsturē, kuras varonība un skaistums iedvesmoja dzejniekus un māksliniekus, komponistus un politiķus. Pāvests Benedikts XVI viņu dēvēja par "skaistu svētuma piemēru lajiem, kuri darbojas politikā", uzsverot, ka līdz ar Sv. Katrīnu no Sjēnas un Sv. Terēzi no bērna Jēzus Žanna pieder tā saukto stipro sieviešu lokam Romas katoļu baznīcā.

▼ *Auguste Tzeriņa*

Gane vai dižciltīga?

Žanna d'Arka nāca pasaulē 1412. gadā Domremī ciemā Francijā, Žaka un Izabellas d'Arku ģimenē. Tas bija skarba kara laiks, kad plosījās Simtgadu karš starp Franciju un Angliju. Par viņas izcelšanos ir saglabājušās pretrunīgas ziņas – svēto dzīves apraksti vēsta, ka Žanna dzimusi vienkāršā, taču ļoti dievbijīgā ģimenē, gājusi ganos un strādājusi visus lauku darbus. Tajā pašā laikā daudzas liecības šo viedokli liek pārskatīt. Neizpratni rada tas, ka parastajai lopu ganei bijis personiskais kaujas karogs ar dzimtas ģerboni un karaliskajām liliņām, viņa piedalījies bruņinieku turnīros un nēsājusi zelta piešus, kas bija vienīgi muižnieku kārtai piederīgo privilēģija (uz viņas kaujas cirtvja, kas vēl šodien glabājas Parīzes Sendēnī abatijā, iegrāvēts J viņas vārda pirmais burts, kas greznots ar karaļu kroni). Vēl daži vēsturnieki uzskata, ka Žannas dzīslās ritējušas dižciltīgas asinis. Viņa it kā bijusi Francijas karalienes Bavārijas Izabellas un karaļa Kārļa VI jaunākā brāļa Orleānas Luija slepenās milas auglis un vēlāk nodota audzināšanā mazturīgo muižniecīgu d'Arku ģimenē.

ŽANNA D'ARKA, jaunava un mocekle

- ✦ Dzimusi 1412. gada 6. janvārī Domremī ciemā Francijā, Žaka un Izabellas d'Arku ģimenē.
- ✦ 1428. gadā sāka dzirdēt balsis, kas mudināja doties glābt Franciju no angļu iebrukuma.
- ✦ 1429. gadā pēc uzvaras pie Orleānas Žannu sāka saukt par Orleānas jaunavu.
- ✦ Sadedzināta uz sārta 1431. gada 30. maijā Ruānā.
- ✦ Pasludināta par svēto 1920. gada 13. maijā.
- ✦ Francijas debesīgā aizbildne.
- ✦ Piemiņas diena – 30. maijs.

Sadzird balsis

Trīspadsmit gadu vecumā Žanna guva pirmo mistisko pieredzi – ganot savu ganāmpulku, viņa sadzirdējusi balsis no debesīm. Tas esot bijis erceņģelis Miķelis, kas aicinājis iesaistīties savas tautas atbrīvošanā no angļiem, kā arī Svētā Katrīna un Svētā Margarīta. Divu pēdējo balsis skanēja Žannai galvā visu atlikušo mūžu. Žanna salika šķistības solījumu, katru dienu piedalījās svētajā misē un nemitīgi nodevās lūgšanām. Tas deva spēku un drosmi doties pie karaļa Kārļa VI un lūgt, lai viņai ļauj pievienoties armijai gājienā uz aplenkto Orleānu. Ģērbusies vīriešu drānās, ar savu karogu, uz kura bija rakstīts "Jēzus, Marija", viņa piedalījās kaujās, kuru uzdevums bija aplenkt Orleānu. Pateicoties savām vizijām, visasiņaināko cīņu vietās viņa kļuva par karavīru iedvesmotāju. Arī tad, kad viena angļu bulta pāršķēla Žannas augšstilbu, otra ieurbās krūtīs, viņa palika dzīva un ar sāpju nesalauztu garu. Orleāna tika atbrīvota. Žannas misijas kalngals bija karaļa Kārļa VII kronēšana atkarotajā Reimsas katedrālē, taču pēc tam sakās viņas moku ceļš.

Pārdod par 22 000 mārciņu

Pēc kāda neveiksmīga uzbrukuma Orleānas jaunava nokļuva franču ienaidnieku burgundiešu gūstā. Pieprasīto lielo izpirkuma maksu ģimene nespēja sagādāt, tāpēc 19 gadu vecā meitene tika pārdota angļiem par 22 000 mārciņu.

Angļu armijnieki piesēja jaunavu pie staba un kā raganu sadedzināja dzīvu Ruānas tirgus laukumā. Savas sadedzināšanas dienas rītā Žanna izsūdēja grēkus un pieņēma svēto komūniju (vēsturnieks Roberts Ambelēns šo faktu gan noliedz). Jau uz sārta Žanna paziņoja: "Es atzīstu Svēto Tēvu, pāvestu, es ticu visam, kam tic svētā baznīca!" Kad liesmas jau apņēma viņas ķermeni, meitene sauca pēc krucifiksa, apkampa to un, skajā balsī nepārtraukti piesaukdama Jēzus vārdu, nomira. Sievietes seju pilnībā aizsedza melna kapuce. Žannas pelni tika izkaisīti Sēnā, bet kādam varones piekritējam it kā izdevies saglabāt nelielus viņas apģērba, ādas un kaulu fragmentus. Šīs svētās atliekas, rūpīgi nodotas no paaudzes paaudzei, vēl šodien glabājas Žannas d'Arkas muzejā Šinjonas pili.

Lai gan Ruānas procesa oriģinālais notratināšanas protokols sen pazudis, zināms, ka bīskaps Košons nāvēssodu pamatoja uz apsūdzību divpadsmit punktos, kuros Orleānas jaunavai pārmeta saikni ar dēmoni, Jēzus Kristus vārda nelietīgu lietošanu un vīriešu apģērba valkāšanu. Vēsturnieki šo prāvu uzskata par klasisku paraugu, kā inkvizīciju izmantoja politisku mērķu sasniegšanai.

Pēc lietas izmeklēšanas pāvesta tiesa at-

"Klausieties uzmanīgi! Katrs vīrs atdod savu dzīvi par to, kam viņš tic, un katra sieva atdod savu dzīvi par to, kam viņa tic. Bieži vien cilvēki netic nekam vai arī kaut kam pavisam niecīgam. Un tomēr viņi atdod savas dzīves par šīm mazajām lietām vai arī par neko. Mums visiem ir tikai viena dzīve, mēs to nodzīvosim, un tā būs pagājusi. Atdot visu to, kas tu esi, un dzīvot bez ticības ir daudz bēdīgāk nekā mirt, pat daudz bēdīgāk nekā mirt jaunam. Bet ir arī vēl daudz jaunāks liktenis par dzīvošanu bez ticības. Tas ir dzīvot ar stipru paļaušanos uz to, kas dzīves noslēgumā – pie mūžības vārtiem – izrādīsies meli un būs tevi pievilis."

ŽANNA D'ARKA

zina bīskapa Košona lēmumu par nelikumīgu. Izmeklēšana atklāja, ka vīrieša tērps, ko karā valkāja Žanna d'Arka, bija domāts nevainības pasargāšanai, dzīvojot rupju karavīru vidū. Īpat viņas iekšējās balsis nevarēja nākt no jauna avota. Pēc 25 gadiem tika atzīta Žannas nevainība un pilnīgā uzticība baznīcai, bet 1920. gadā pāvests Benedikts XV Žannu d'Arku pasludināja par svēto.

Apšaubā sadedzināšanu

Vēsturnieki tomēr ar skepsi izturas pret pašu Žannas d'Arkas nāves soda faktu. Kādā dokumentā Nr. 11542, kas datēts ar 15. gad-

simta vidu un šodien glabājas Britu muzeja krājumos, Žannas d'Arkas prāvas sakarā teikts: "...viņu lika sadedzināt visas tautas klātbūtnē vai arī kādu citu sievieti, kura bija viņai līdzīga." Līdz ar skeptiskāk noskaņotajiem laikabiedriem Žannas varones nāvi uz sārta šodien aizvien vairāk apšaubā arī daudzi mūsdienu zinātnieki. Visticamāk, toreiz sārta sadega cita sieviete, bet istā Žanna jau grāfienes d'Armūāzas statusā vīra dzimtai piederošajā pili Lotringā nodzīvoja vēl astotspadsmit gadus līdz savai nāvei 1449. gada vasarā. Franču vēsturnieks Marsels Ervē tic, ka istajai Žannai draugi palīdzēja aizbēgt. Starp citu, 1995. gadā zem Ruānas pils cietuma atklāja pazemes eju... ☉

Karošu burvis

Viesturs Kļaviņš ir amatnieks no Druvienas pagasta. "Neatkarīgs cilvēks," viņš par sevi saka. 1. un 2. jūnijā Viesturu ar viņa darinājumiem varēs sastapt Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja gadatirgū.

▼ *Laura Jkauniece*

Latvāņu taure un slotas ar numurzīmēm

Pret *Kļaviņu* māju durvju stenderi atstūvētas dažas žaģaru slotas. Amatnieks Viesturs Kļaviņš tām tikko kā ielicis jaunus kātus. Reiz nagi dikti niezējuši uz blēņām un gribejies pajārieties, tāpēc uz katra slotas kāta Viesturs uzrakstījis *taxi* un savu numurzīmi. "Nu kā, lidojamā slota taču!" viņš smejas un piebilst, ka tie, kam laba humora izjūta, saprātis. Pašam amatniekam ar humoru viss ir vislabākajā kārtībā. Stāsti par karošu tapšanu mijas ar laicīgām, sadzīviskām un brīžam nerātnām anekdotēm.

Pie mājas esošo klētiņu Viesturs savu laik nopircis par 23 pajām. Klusa, skaista vieta. Kādu brīdi Viesturs padzīvojis arī Siguldā, tomēr... "Velk uz to savu zemīti atpakaļ. Uz Siguldā pārcēlos tikai meitenes dēļ. Skaistu sievu ieraudzīju..." Viesturs saka. Galu galā sievu Līgu izvilcis no pilsētas un atvedis sev līdzī uz laukiem. Abi iepazinušies kādā velotūrisma braucienā, tagad sieva strādā par mūzikas skolotāju. Tā arī Viesturs tiek pie darba – te kolle jāremontē, te vēl kāds instruments jāsakārto. Viesturs rāda no latvāņa stumbeņa izgatavotu pušamo instrumentu. Viņam esot pašam sava slepenā latvāņu plantācija, kur ievākt materiālu. "Tā ir taure. Tie, kas klausās šīs taures skaņās, kļūst tādi aptaurēti," smeļ amatnieks.

Māja, kurā Viesturam tagad darbnīca iekārtota, reiz bijusi tukša un pamesta. "Vecais īpašnieks teica, ka māju nedrīkstot pārdot – to varot uzdāvināt, atdot vai atstāt mantoju-

"Tie, kas klausās latvāņu taures skaņās, kļūst tādi aptaurēti," smeļ amatnieks.

mā. Tā kā bijām kaimiņi, sarunājām, ka varu nākt šeit un dzīvot," amatnieks stāsta. Viņš tic, ka mājas sargātājs rūķītis šeit dzīvojis jau krietni pirms viņa. "Kopš te esmu, 20 gadu laikā ne reizi neesmu slēdzis ciet durvis, un no mājas ne adatiņa nav pazudusi. Izstāstīšu anekdoti. Kolhoza laikā mehāniķis brauca ar ņivu. Mašīna apdrošināta, un vīrs izreķinājis, ka no apdrošinātājiem varētu saņemt vairāk naudas, nekā būtu jāmaksā par mašīnas remontu. "Kaut nu kāds to auto nozagtu!" vīrs domāja un novietoja mašīnu pie baznīcas stāvlaukumā, atslēgu atstāja aizdedzē, logi vaļā, bet neviens mašīnu tā arī nezāga. Tās ir stāsts par to, ka no zagļiem nav jābaidās. Jābaidās ir no tā cilvēka, kuru apzog, jo katram tiek atņemts tikai tik daudz, cik viņš pats kādam reiz ir nozadzis."

Karotes kā sievietes...

Viesturam bērnībā neesot bijusi iespēja apgūt amatnieka arodu. "Bet nagi niezēja," stāsta Viesturs. "Un zināt, ko dara cilvēki, kam nagi niez? Iet vai nu banku aplaupīt, vai amatu mācīties. Bija brīdis, kad strādāju ar autokrānu. Vienu kravu pa dienu atved, to izkrauju, bet visu pārējo laiku sēžu un gaidu. Aiz bezdarbības sāku grebt karotes, un man iepatikās šis darbiņš." Vēlāk Viesturs mācījās kursos pie kādas koktēlnieces. Un amatnieks joprojām atceras skolotājas doto padomu: lai karotēm izdotos pēc iespējas labāka forma, jāskatās uz sievieti – jātaisa tikpat skaistas un apalģas. Viņš rāda kādu izmēros prāvu karoti. Ko ar tādu pasākt? "Tie, kas laukos cūkas audzē, šo sauc par cūku barojamo karoti.

Ja uzvelk baltu kreklu, cilvēks tiek atvairīts no fiziski smaga darba. Dzīve kļūst daudz vieglāka.

bet ar šo var arī pirti garu uzmost. Galu galā var pie durvīm piekārt un pateikt: tā sargā manas mājas.”

Grozu pinējiem darbs esot daudz sūrāks nekā karošu grebejiem. Jāložņā pa krūmiem, jāvāc rikstes, tad tās jāmizo, jāvāra. “Karošu grebējam viegla dzīve – pakēr pagali no malķas čupas, un darbs var sākties,” smeļ amatnieks. Viesturs teic, ka laiks vienas koka karotes izgatavošanai atkarīgs no amatnieka mīlestības lauka – jo vairāk mīlestības, jo raitāk un ražīgāk sokas darbs. Taču viņš netaisa tikai karotes vien. “Redzat, te man dažas izkaptis jāieliek kātos, jo tuvojas siena laiks.

Visas labas karotes!

✦ **Bērza** karotes labas, jo koksnē ir balta, gluda un ļoti izturīga.

✦ **Kļavas** karotes izceļas ar skaistu rakstu.

✦ Tads koks kā **saldais ķirsis vai akācija** piešķir karotei savdabīgu krāsu.

✦ **Kadiķa** karotes pat pēc ilgākas lietošanas saglabā patīkamu aromātu.

✦ **Liepa** ir īstais materiāls karotēm – visvieglākais, vismīkstākais.

✦ Koka karotes no metāla karotēm atšķir viena laba īpašība – ēd karstu zupu vai putru, koka karote nekad nesakarsīs un pirkstus neapdedzinās.

Atnāk kaimiņš, atnes cirvi – arī vajag kātu. Es daru visu, kas saistīts ar koku.”

Brīnumnūjiņa – domu rezonators

Viesturu varēs satikt arī Dziesmu svētkos. Tur viņš būs gan karognesējs svētku gājienā – pārstāvēs lietišķās mākslas studiju *Sakša*, gan arī tirgosies ar savu produkciju. Šim pasākumam īpaši jā sagatavojas, lai “mazliet ārzemniekus pakārdinātu”. Talab darbnīcā top mazmazitiņas karotītes, kurām uz kāta iededzināta kāda latviska zīme. Ārzemju viesiem patiks! “Man tās mazās karotes ne visai patiek taisit. Piņķerīgi. Ar lielajām vienkāršāk,” skaidro amatnieks, paņemot rokā koka nūjiņu, uz kuras līdzās vairākām latviskām zīmēm skaidri un gaiši rakstīts: burvju nūjiņa. Amatnieks rāda, kā priekšmetu lietot: iedomājieties vēlēšanos, trīs reizes piesitiet ar nūjiņu pie galda, un tas, ko gribat, piepildīsies. Vēlmes istenošanos pastiprina visas latviskās zīmes, kas ir uz nūjiņas. “Cilvēks izsaka savu vēlēšanos un, ar šādu rīku pieklaudzīnot, apstiprina to. Tā doma tiek pastiprināta. Būtībā šīs ir domu rezonators. Citreiz iesaku: ielieciet kabatā kādu koka ripiņu, uz kuras attēlota latviskā zīme Jumis, kas simbolizē ražu, tad nākamajā dienā naudas būs vairāk. Cilvēkam tikai jānotic. Ja nav ticības, tad nav nekā,” teic Viesturs, kurš pats vēl tikai plāno darbināt savu burvju nūjiņu vēlmju istenošanai. Kaut kad ļoti tuvā nākotnē...

Latvieši neprot kaulēties

Zaļajos tirdziņos, uz kuriem amatnieks ved pārdot savu produkciju, ma-

zākā koka karotīte maksā 50 santīmu. “Cena balstīta tikai un vienīgi uz cilvēka psiholoģiju,” paskaidro Viesturs. “Viss, kas maksā zem lata, šķiet ļoti lēts. Agrāk braucām uz tirgiem kopā ar Gulbenes tautas studijas *Sakša* audējām. Audēja uzaudusi segu un prasa par to 90 latus, es savas mazās karotītes pārdodu par 50 santīmiem. Galu galā es tāpat nopelnu tos 90 latus, bet viņai segu pārdot grūti.” Viesturs ir pārsteigts, ka latvieši tirgū nemāk diņģēties. “Ja es gribētu pa istam novērtēt savu darinājumu cenu, būtu jā aizbrauc uz ārzemēm un jāpalūkojas, cik tur tādi paši izstrādājumi maksā amatnieku tirdziņos. Darbs jau vispār nav novērtējams. Tapēc es par saviem darbiem prasu tik, cik cilvēki ir spējīgi maksāt.”

Akcija: atnes veco, tiec pie jaunas karotes par brīvu!

Reiz Tirzā kādā mazā tirdziņā Viesturs sarīkojis akciju: atnes savu veco koka karoti un saņem jaunu no amatnieka Viestura rokām. Tā Viesturs ticis pie veselas vecu karo-

Iedomājieties vēlēšanos, trīs reizes piesitiet ar nūjiņu pie galda, un tas, ko gribat, piepildīsies.

šu kolekcijas. Uz tām lūkojoties, var izdarīt daudz secinājumu: kā amatnieki senāk karotes izgatavojuši, kāds bijis to mūžs. “Paskat, kas te par vēsturi!” amatnieks paceļ vienu tādu gandrīz vai melnu koka karoti ar nolūzušu stūri. “Cik cilvēku ar to ir pabaroti!”

Bieži vien Viesturs strādā baltā kreklā. “Ja uzvelk baltu kreklu, cilvēks tiek atvairīts no fiziski smaga darba. Dzīve kļūst daudz vieglāka.” Viņa darbnīcā karotes top gan no ābeles (tās sarkanīgās!), gan liepas, alkšņa un bērza. Karotes izgatavo tikai no lapu kokiem. Skuju koks it kā ir labs, bet tāda karote ik pa laikam dos sveķus uz āru, tāpēc nebūs ērta lietošanai. Turpretim lapu koks ir gana elastīgs un darbam pateicīgs materiāls. Augļu koki esot sarežģītāki – dikti ciets materiāls, kas prasa vairāk spēka darbā, tāpēc pirms griešanas koku ieteicams novārtīt. “Ja cilvēks visu mūžu ēd ar tādu koka karoti, nav jācielā tik daudz lieka smaguma, kā ēdot ar metāla karoti. Tomēr vispieprasītākā prece ir lāpstīņas pannām. Tās visos

Ielieciet kabatā kādu koka ripiņu, uz kuras attēlota latviskā zīme Jumis, kas simbolizē ražu, tad nākamajā dienā naudas būs vairāk. Cilvēkam tikai jānotic!

tirgos pirmās izpērk. Lāpstīņa taču ir tik elementāra lieta, ka tās izgatavošanai vispār nekāda radošuma nevajag. Visi sapirkuši teflona pannīņas, bet veikalos nevar atrast gana labas lāpstīņas ar plānu malu, lai būtu ērtas lietošanai," stāsta amatnieks.

Pasaules galu krāsošu melnu, Pasaules sākumu – zaļu!

Protams, arī karošu grebšanai mūza vajadzīga. Dienās, kad tā kaut kur aizklidusi, bet neizbēgami tuvojas gadatirgus, Vesturam palīgā nāk... otra mūza: "Tā ir naudas mūza.

ZĪMES, AR KO AMATNIEKS ROTĀ KAROTES

- + **Dieva zīme** – palīdz rast labāko risinājumu.
- + **Jumis** – vērš lietas uz labu.
- + **Sidraba krusts** – uztur un vairo dzīvības spēku.
- + **Zalktis** – līdzsvaro cilvēka dzīvi dažādās jomās.
- + **Laimas zīme** – harmonizē attiecības starp cilvēkiem.
- + **Dārziņš** – palīdz visam atgriezties lietu paredzētajā kārtībā.

ASTAROTS

Rožu kvarcs – tavai mīlestības enerģijai!

Rožu kvarcs – jeb rozā kvarcs ir dažādu nokrāsu rozā kristāls. Akmeņiem piemīt spēja savu saimnieku piepildīt ar nesavtīgu mīlestību, apveltīt ar spēju sniegt un saņemt mīlestību. Rožainais kvarcs lieliski dziedē pagātnes emocionālās traumas, kā arī attīsta piedošanas un uzticēšanās garu. Dziedniecībā rožu kvarcs līdzsvaro visas ķermeņa sistēmas, nostiprina un noregulē sirds darbību, mazina traucēsmes sajūtu un atjauno miera un klusuma izjūtu.

Rožu kvarca eņģelis

Kulons ar dubultu spēku – eņģeļa figūriņa vienmēr atgādina par Jūsu sargāņiem, bet akmeņš piesaista vajadzīgās mīlestības enerģiju.

Cena Ls 3,49 + pasta izdevumi.

AKMEŅI tavai veselībai

Neapstrādāts rožu kvarca kulons

Pašas mātes Dabas veidots unikāls kulons, tieši tāds, kāds las gadu tukšstundās ir bijis jūsu sirdī.

Cena Ls 1,88 + pasta izdevumi.

"Akmeņi tavai veselībai"

Katrs akmeņš satur enerģiju, ko uzkrājis garo vēsturi, kas ir nepieciešama, lai mūsu ķermenis būtu veselīgs. Katrs akmeņš ir unikāls, tāpēc katrs akmeņš ir īpašs. Katrs akmeņš ir unikāls, tāpēc katrs akmeņš ir īpašs. Katrs akmeņš ir unikāls, tāpēc katrs akmeņš ir īpašs.

Cena Ls 2,50 + pasta izdevumi.

Īpašs piedāvājums!

Tikai šomēnes rožu kvarca izstrādājumi par īpašām cenām!

Rožu kvarca krelles

Mīļam cilvēkam, kuram ir nepieciešama mīlestības enerģija, šīs krelles ir īpaši piemērotas. Tās ir izgatavotas no rožu kvarca kristāliem, kas piesaista vajadzīgās mīlestības enerģiju.

Cena Ls 4,99 + pasta izdevumi.

Rožu kvarca rokassprādze

Šī sprādze ir īpaši piemērota, lai palīdzētu uzturēt mīlestības enerģiju un piesaistīt vajadzīgās mīlestības enerģiju.

Cena Ls 4,99 + pasta izdevumi.

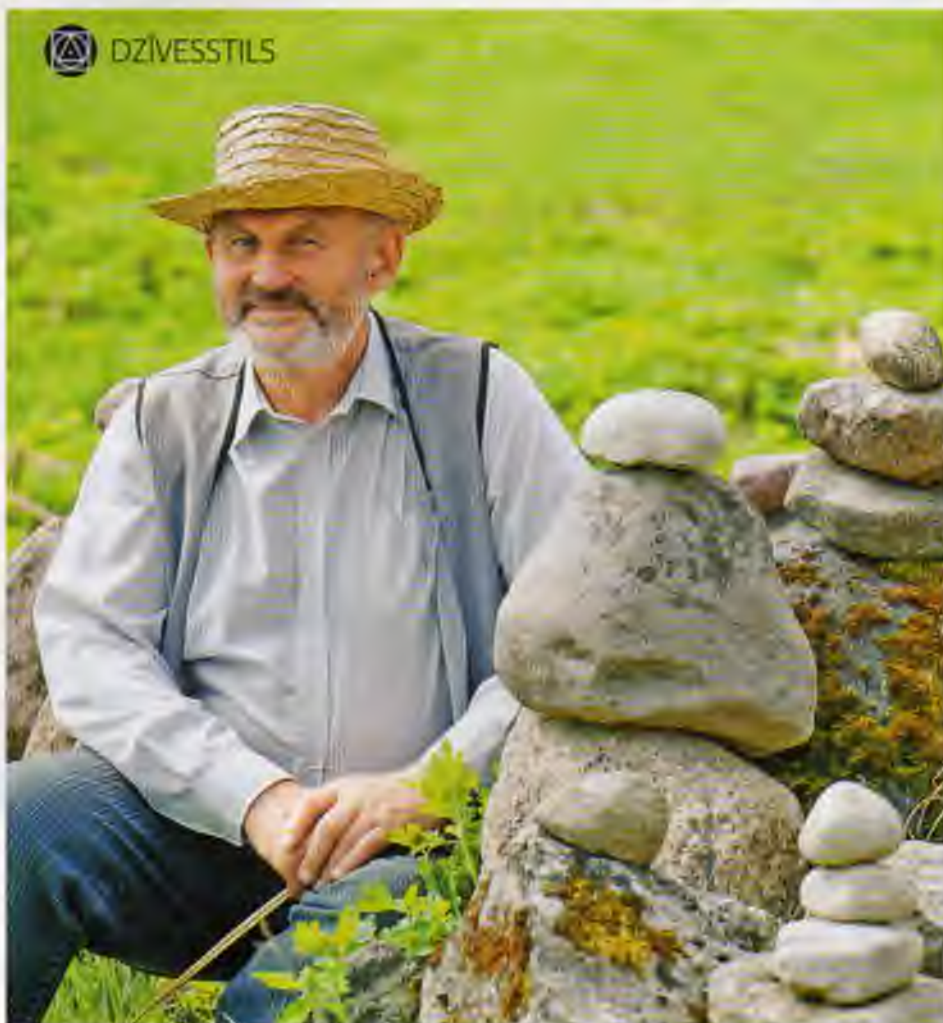
Rožu kvarca atslēgu piekarinš

Šis piekarinš ir īpaši piemērots, lai palīdzētu uzturēt mīlestības enerģiju un piesaistīt vajadzīgās mīlestības enerģiju.

Cena Ls 3,88 + pasta izdevumi.

Pasūtījumu var veikt pa tālr. 29888304 vai arī internetā www.astarots.lv Velkālī-saloni Rīgā, A. Čaka ielā 64, Ventspilī, Lielā ielā 4 www.astarots.lv – pārdošanā dabīgie akmeņi, Tara kārtis un ezotēriski suvenīri.

Katram pasūtījumam īpaša dāvana no www.astarots.lv – rožu kvarca akmeņi.

Tas labā gan nākas pastrādāt. Tad nav laika apkārt skatīties. Toties, kad ir brīvais laiks, tad gan... visādas mulķības nāk prātā." Kādas? Tas esot noslēpums. Bet Viesturu var pierunāt. "Tikai vēl nav gatavs," viņš piekrodina un aicina sekot uz citu telpu. "Nesen griezu jāņogu krūmiem zarus. Bija žēl tos mest ārā, bet ko ar tādiem iesākt? Tad man iešāvās prātā kāda ideja." Viesturs rāda instalāciju no jāņogu zariem, kam dots episks nosaukums *Pasaules gals*. Zari sasprausti no celma nozāgētā koka ripā. Ir doma zarus vēl nokrāsot melnus un pa vidu iesēdināt "Lohnesa ezera briesmoni" jeb diķi atrastu sakni. Ta Viesturs veldzē savas dvēseles māksliniecisko pusi, kad apnik karotes grebt. "Cilvēki nonākuši līdz līmenim, kad tālāk vairs nav kur... Pasaules gals gan nebūs vispārējs, bet katram pašam sevī. No šodienas pat būtu jāmaina dzīvesveids, uzvedība, apgērbs, lai vienreiz piedzīvotu pasaules galu un varētu sākt visu no sākuma."

Pēc laiciņa līdzās *Pasaules gala* kompo-

Samuraja slotiņu var lietot pirti.
Tā izgatavota no vilku vālēm,
un pāršanās ar tādu buntīti
nāk par labu asinsvadiem un
sīkajiem kapilāriem. ▶

Palīgs zābaku novilkšanai.
Ar vienu kāju uzkāp virsū, kamēr
no otras novelk zābaku. ▶

zīcijai uzrodas arī *Pasaules sākums*. Līdzīga kompozīcija, tikai šajā kokā saspraustas sīciņas magoņu galviņas. Magones izglābušās no komposta kaudzes. *Pasaules sākumu* krāsošot zaļu, varbūt pat baltu...

Saulgriežos jāpeldas plikam

Tikko ieminos par saulgriežiem, amatnieks pazūd pieliekamajā un atgrīžas ar māla krūzi, kas pilna ar pagaidām vēl saldu dzērienu: "Līdz Jāņiem būs divreiz stiprāks. Vēl tas ir tikai kvass."

Viesturam ir pilnīgi skaidrs, kā svinēs Ligo svētkus: "Istajā naktī jāizgērbjas plikam un jāiet ezerā peldēties. Jāņus svinu 21. jūnijā, tad ir vasaras saulgrieži. Vislabāk šo nakti pavadīt vienam vai arī kopā ar ļoti mīlu cilvēku, lai piedzīvotu to isto saulgriežu burvību. Jāiet dabā, jāieklausās, tad arī spēsim izprast pasauli. Svarīgi nakti negulēt un zināt, kurā pusē saule lec. No tās puses, kur aust saule, latviešiem nāk spēks. Tapēc no austrumu puses mūsu senči sāka būvēt mājas un pat sienu gu-

bas veido tā, lai lūka būtu pret Austrumiem vērstā. Ja tas izdarīts, Jāņu dienā var kaut vai šašlikus cept un priecāties. 21. jūnija nakts ir svēts mirklis."

Kādu laiku Viesturs citīgi sekojis līdzī Mēness kalendāram, līdz kāds dziednieks viņam atklājis, ka mūsdienās Mēness zaudē savu ietekmi uz zemes augiem. "Ja vajag izgatavot logu rāmjus vai durvis, protams, to vislabāk darīt vecā mēnesī, bet karošu izgatavošanai Mēness fāzes nav tik būtiskas. Cilvēks pats ir daudz spēcīgāks par Mēness enerģiju. Atliek vien pielikt savu domu un mīlestības spēku, tad jebkurus darbus varēs veikt jebkurā laikā. Svarīgāk ir atcerēties par domu higiēnu – lai tās ir skaidras, tīras, tad mēs paši varam kļūt par gaišrēģiem un veidot katrs savu likteni. Doma materializējas. Ja vēl cilvēks uzmanīgi iet pa dzīvi un vēro, kas notiek apkārt, pasaule mums palīdz ar brīdinājumiem, signāliem."

Rīkstnieks, kurš mēra auras

Kad jautāju, vai amatniekam nav kāds māceklis uzradies, Viesturs atkal joko, sakot, ka tēlnieks Kārlis Zāle jau arī licis pie darba citus amatniekus, lai izgatavotu savus grandiozos pieminekļus. Tā teikt, komandējis parādi, bet pats neko daudz. "Reizēm kāds zellis atnāk, paskatās, varbūt nedaudz kaut ko padara, bet ātri vien pazūd. Šis tomēr ir darbs, kas prasa lielu pacietību."

Lai mes pakava vietā pie amatnieka namdurvīm ir rīkstes. Ar rīkstniecību arī mazliet nodarbojos – mēru auras, nosaku āderes. Bet likt pakavu pie mājas durvīm veiksmes piesaistīšanai ir pilnīga aplamība. Sarūsejis, zemē stāvējis priekšmets ar zirga enerģiju... Labi, ja vēl pakavu pieliek ar "ragiem" uz augšu – tas vismaz dod spēka enerģiju, tomēr pats pakavs neko nenožīmē. Tad jau jebkuru priekšmetu var karināt pie durvīm."

Palūdzu amatniekam izmērit man auru. "Nu, kāpēc tik maziņa jums tā aura?" viņš vaicā un sola uz vietas šo "defektu" izlabot. Seko komplimentu birums. Pēc tam mērām auru vēlreiz. Cita lieta! Rīkstes parāda, ka auras loks beidzot ir krietni lielāks. "Tāpēc būtu labi, ja cilvēki biežāk teiktu labus vārdus cits citam," viņš paskaidro un ved pie kāda akmens pagalmā. Akmens apaļš kā ola un "uzsēdināts" uz zemē iedzītas kārts. "Uzlieciet rokas uz akmens un iedomājieties vēlēšanos. Ir? Un tagad uzlieciet rokas man uz galvas un vēlreiz iedomājieties vēlēšanos. Ir? Tagad izstāstiet, kura vēlēšanās ātrāk piepildīsies..." Viesturs smejas pilna kaklā un sola vēl parādīt, kā skan latvaņu taure. Ka tikai kaimiņi nesaskrien skatīties, kas te notiek... ☺

Divas sievas

Vai iespējams mīlēt sava vīra mīlāko un viņas bērnu? Vai māja patiešām spēj atstumt sev nevēlamus iedzīvotājus? Vai viena ģimene vienlaikus spēj nosapņot vienu un to pašu sapni? Ilgvara ģimene uz visiem jautājumiem var atbildēt apstipriņoši.

Mans tēvs piedzima drīz pēc Otrā pasaules kara. Viņš bija ārļaulības dēls. Tolaik vīriešu bija maz, jo karš daudzus bija nokāvis. Mana tēva māte Marta, stalta sieva ar milzīgu matu pini ap galvu (šāds viņas foto vienmēr atradās tēva darbastabā), karā bija zaudējusi vīru un savu trīs meitu tēvu. Viņai, kas mācījusies Kaucmindes mājturības skolā un vadījusi bagātu saimniecību, tagad bija jāiet ravēt bietes kolhoza laukos un jāslauca govīs, kas tika izmitinātas reiz, tik lepnajā kūti.

Slaucējas un priekšnieka grēka auglis

No Sibīrijas manu vecmāmiņu paglāba fakts, ka viņas vīrs tika iesaukts Sarkanajā armijā un bija kritis varoņa nāvē. Viņa taču bija sarkanarmieša atraitne... Šerpumu, aso prātu un straujo raksturu viņa saglabāja līdz pat savai aiziešanai. Viņai allaž bija viedoklis par visu, viņa izdzīvoja katru minūti. Un kāds gan brīnums, ka jauna meiča, kam vēl nav trīsdesmit, grib arī fizisku milestību!

Kaimiņos dzīvoja skolotāja Alvīne un ciema priekšsēdētājs Arvids. Viņu māja bija lielāka par mūsējo, mūra, ar iekoptu augļu dārzu. Kaimiņiem bērnu nebija. Apkārtne runāja, ka priekšsēdētājs neciešot bērnus. Kā notika manas vecsmātes satuvināšanās ar priekšsēdētāju, es nezinu, bet šajā savienībā tika ieņemts mans tēvs.

Alvīne un Marta

Mans tēvs bija ārļaulības bērns, un to viņam lika sajukt gan paša māšas, gan apkārtējie. Glāba vienīgi tas, ka visi zināja, kas ir bērna tēvs, tāpēc neko daudz neuzdrīkstējās

tenkot. Puika par savu tēvu uzzināja tikai tad, kas sāka iet skolā. Priekšsēdētājs Arvids par dēlu neizrādīja pilnīgi nekādu interesi, arī attiecības ar manu vecmāmiņu pajuka. Pēc pāris gadiem priekšsēdētāju pārcēla darbā uz citu kolhozu, bet viņa sieva palika mūsu pagastā viena pati lielajā mājā un satuvinājās ar manu vecmāmiņu.

Alvīne mācīja manam tēvam lasīt un nopirka viņam skolas somu. Aprīņojama bija šo divu sieviešu draudzība, kas kādu laiku bija dalījusas vienu vīrieti. Alvīne pieķērās mana tēva ģimenei, un par ierastu rituālu kļuva svētdienu brokastis viņas mājā, lielajā viesistabā ar milzīgu sienas pulksteni un smalku porcelānu.

Tieši Alvīne iemācīja manam tēvam un viņa māsām galda kultūru. Starp citu, to viņa iemācīja arī man. Viņai bija iespaidīga bibliotēka. Un mājā valdīja tāda laba veco laiku aura.

Kad mans tēvs precējās, kāzās tika aicināta arī Alvīne. Vecās fotogrāfijas rāda manu vecmāmiņu Martu ar lielu matu pini ap galvu un Alvīni ar akurātu, īgu griezumumu. Alvīne no sirds rūpējās par sava vīra dēlu.

Kad piedzimu es, Alvīne uzdāvināja maniem vecākiem sudraba galda piederumus un jutās ļoti laimīga. Viņa bija mana aukle un daudz iemācīja. Es viņai pieķēros. Ta nu mēs dzīvojām – no tēva puses man bija divas vecmāmiņas, bet par vectēvu neviens nerunāja.

Maitu lijas

Un tad notika nelaime – Alvīne salauza gūžas kaulu. Pēc atlābšanas viņa tikai ar grūtībām pārvietojās. Laikam juzdama, ka gals tuvu, viņa uzstāja, ka norakstīs savu māju manam tēvam. Vecāmāte, juzdama sabiedrības nosodījumu gan par ārļaulības bērnu, gan par draudzību ar Alvīni, baidījās, ka tiks, kā saka, nomētāta ar akmeņiem. "Alvīn, tu vēl ilgi dzīvisi," vecmāmiņa tikai noteica.

Pēc Alvīnes mājas un dārza tikoja daudzi – atradās sen pazuduši radnieki, bijušie kolēģi un skolnieki. Jo vārgāka kļuva Alvīne, jo vairāk aprūpētāju pieteicās. Ikreiz, kad aizgājām pie viņas uz svētdienu brokastīm – man tolaik bija padsmīt gadu –, Alvīne lūdza gan manam tēvam, gan mātei, lai aizved viņu pie notāra. "Man bait no tiem šakāliem," viņa čukstēja. Es nesa-pratu, kāpēc gan vecāki to nedara, jo tad taču mums būš dārzs.

Kādudien ieradās sieviete ar sēru ziņu – bija miris Alvīnes vīrs un mans vectēvs. Izrādījās, sieviete bija Arvida meita. Viņa iekārtojās pie Alvīnes un mūs nelaida ne tuvumā. Šajā sievietē bija kaut kas no čūskas un ledus karalienes. Viņa ar skatienu vien varēja paralizēt. Pēc kāda laika Alvīne ziņoja, ka māju norakstījusi Arvida meitai apmaiņā pret kopšanu. Taču dienā, kad dokumenti bija parakstīti, sieviete paziņoja, ka pēc nedēļas Alvīnei jāpošas uz pansionātu.

Nolādētā māja

Alvīne atkliboja uz mūsu māju un raudāja, vecāmāte aicināja viņu dzīvot pie mums, bet viņa noskaldīja: "Marta, man ir pašai savas mājas. Nespējnieku namā es neiešu." Nākamajā vakarā ciema padomes šoferis atveda viņu ar vairākām kastēm. Nospriedām, ka Alvīne ir pārdomājusi un izlēmusi dzīvot pie mums, bet, nē, viņa atveda tikai dāvanas mums visiem.

Es dabūju konversācijas vārdnīcas, māsa – sudraba rotas, bet mamma – servīzi. Tēvs saņēma vecmeistara gleznu, to pašu, kas karājās viesistabā. "Tev tā māja ir jāatgūst," Alvīne lūdza, saķērusi mana tēva roku. "Apsoli? Un, kad tas notiks, salieciet visās istabās ceriņus!" Alvīnes balss skanēja svešādi,

visi sajūtās neomulīgi, un tēvs, protams, apsolīja.

Tovakar Alvine ilgi runāja ar manu vecmammu un no maza maisiņa vilka ārā bērnu cepurītes – piecas vai sešas. "Marta, tās tu man ieliec līdzī kapā. Visas dvēselītes, ko nogalināju. Kāpēc es nebiju tik gudra kā tu? Kāpēc paklausīju vīram un nelaidu pasaulē savus bērnus?" Nodomāju, ka vecante sajukusi.

Uz nūjas balstīdamās, Alvine aizkliboja. Nākamajā ritā uzzinājām, ka viņa ir noslikusi. Alvine nespēja sadzīvot ar domu, ka mū-

ža nogale jāpavada nespējnieku namā, prom no mājām, ko celis viņas tēvs un kur viņa, neskatoties uz visu, tomēr bija laimīga. Sieviete, kas uzdevās par Arvida meitu, tātad bija mana tēva pusmāsa, izrādījās viltvārde un afēriste. Viņa nekavējoties māju pārdeva un aizbrauca. Alvīnes māja pārvērtās par iebraucamo vietu – tur dzīvoja gan gučuļi, gan krievi, gan moldāvi. Daudzi centās šo māju piejaucēt, bet šķita, ka tā burtiski izsper ārā visus svešos. Ģimenes, kas tur apmetās, drīz vien izšķīrās, vai arī notika citas nelaimes. Te priekšlaicīgas dzemdības, te kāds, labojot jumtu, nokrita no tā, te bērns pa logu izkrita.

Ģimenes sirdspuksti

Es tolaik jau studēju un gatavojos precēties, kad sapņi pie manis sāka nākt Alvine. Viņa gāja cauri dārzam uz māju un slēdza valā durvis. Sapnis atkārtojās no nakts uz nakti.

Kapusvētkos visa ģimene satikāmies, un es pastāstīju par savu sapni. Iestājās klusums. Atklājās, ka Alvine sapni nākusī pie mums visiem. Mamma atgādināja tēvam par viņa solījumu atgūt māju. Un tajā vakarā mēs nolēmām rīkoties.

Šķiet, mums no paralēlās pasaules palīdzēja gan Alvine, gan Marta; jo mums izdevās par saprātīgu naudu atpirkt māju no tā brīža īpašnieka.

Tad mēs vēl nezinājām, kas šajā mājā dzīvos, bet mums bija kopīgs mērķis atgūt to, atdot tai agrāko spožumu. Pēc diviem pavasariem māja bija atjaunota, dārzs sakopts, un mēs sapulcējāmies uz svētdienas brokastīm. Vispirms novietojām visus Alvīnes dāvatos priekšmetus – beidzot tie atgriezās mājās –, apsēdāmies pie brokastu galda, bet... kaut kā pietrūka... Klusēdami brokastojām. Pēkšņi mana māsa pielēca kājās: "Tēti, bet cerīni!" Viņa bija atcerējusies tēva solījumu piepildīt visas vāzes ar cerīniem. Šķiet, līdz ar mazajām laimītēm šajā mājā ienāca laime. Rudeni tur nosvinēju savas kāzas, pēc tam uz turieni pārvācās mani vecāki, bet vecāsmātes Martas māju atstājām kā vasaras māju, kur sabraukt radiem un draugiem, lai svinētu Jāņus vai Ziemassvētkos vilktu blūķi. Kā mans tēvs saka: "Pašiem savs Brīvdabas muzejs!" ☺

Daudzi centās šo māju piejaucēt, bet šķita, ka tā burtiski izsper ārā visus svešos. Ģimenes, kas tur apmetās, drīz vien izšķīrās, vai arī notika citas ķibeles. Taču līdz ar mazajām laimītēm šajā mājā ienāca laime.

dziesmusvetke.lv

IEDVES MA

ATBALSOJAS

CCV Valsts
Izturības Drošības
un AV Drošības

IEDRAUGI

LATVIJAS
DZELZCEĻŠ

laitecom

Latvenergo

INICI

LATVIJAS NATIONĀLAIS
KULTŪRAS CENTRS

ATBALSTA

ATBALSTĪJI

Citadele

ZINO

Diena

LATVIJAS VALSTES NĪBI

Asinainais slaktiņš *Oradorā*

Centrālās Francijas rietumu daļas pilsētiņa Oradora de Glana tika pazudināta kopā ar tās iedzīvotājiem. Vienā dienā mierīgā dzīve beidzās, un tās vietā nāca bailes, izmisums un asiņu peļķes. Pilsētas kapsētā uzraksti uz kapakmeņiem liek šausmās nodrebēt – kur vien skaties, akmeņi iekalts nāves datums: 1944. gada 10. jūnijs. Kā tas iespējams, ka gandrīz visi Oradoras iedzīvotāji nomiruši vienā dienā?

▼ *Itze Pole*

Oradoras de Glanas drupas joprojām atrodas Limuzēnas reģionā Francijā. Ta bija tipiska mazpilsēta ar vienu baznīcu, skolu un maiznicu. Cauri pilsētai kursēja tramvajs. Oradoras iedzīvotāji vadīja mierpilnu ikdienu. No rīta bērni tika pavadīti uz skolu un vecāki devās savās ikdienas gaitās. Kāds iegriezās pie maiznieka, kurš savus klientus allaž sagaidīja ar svaigi ceptas maizes smaržu, cits kā ikdienas rituālu izvēlējās baznīcas apmeklējumu, lai aizlūgtu par savējiem. Kā jau mazpilsētā, visi cits citu pazina. Vietējās tantes zināja, kurš vīrs nedēļas nogalē krāpis savu sievu, kuri vecāki nemāk audzināt bērnus un kura sieviete gērbjas pārāk vulgāri, bet viņas nezināja, cik šausmīgs liktenis sagaida pilsētu...

Nāve klūdas dēļ

Oradoras idilles beigas pienāca līdz ar Otrā pasaules kara sākšanos, kad Trešais reihs iebruka Francijā. Kādu brīdi vācu karaspēks uzturējās netālu no Oradoras de Glanas mazpilsētas.

1944. gada 10. jūnija rītā Vācijas bruņoto spēku *Waffen-SS* komandieris Ādolfs Dikmans saņēma informāciju, ka viens no esesiešu virsniekiem Helmutš Kampfe sagūstīts tuvējā ciemā Oradorā de Vērā. Bija laiks rīkoties. Franču pretošanās Vācijas varai raisīja kāri atiebties. Diemžēl vācieši sajauca ciemus un iebruka Oradorā de Glanā. Pretēji pavēlei sagūstīt 30 mazpilsētas iedzīvotājus apmaiņā pret vācu virsnieku Dikmans saviem padotajiem lika iznīcī-

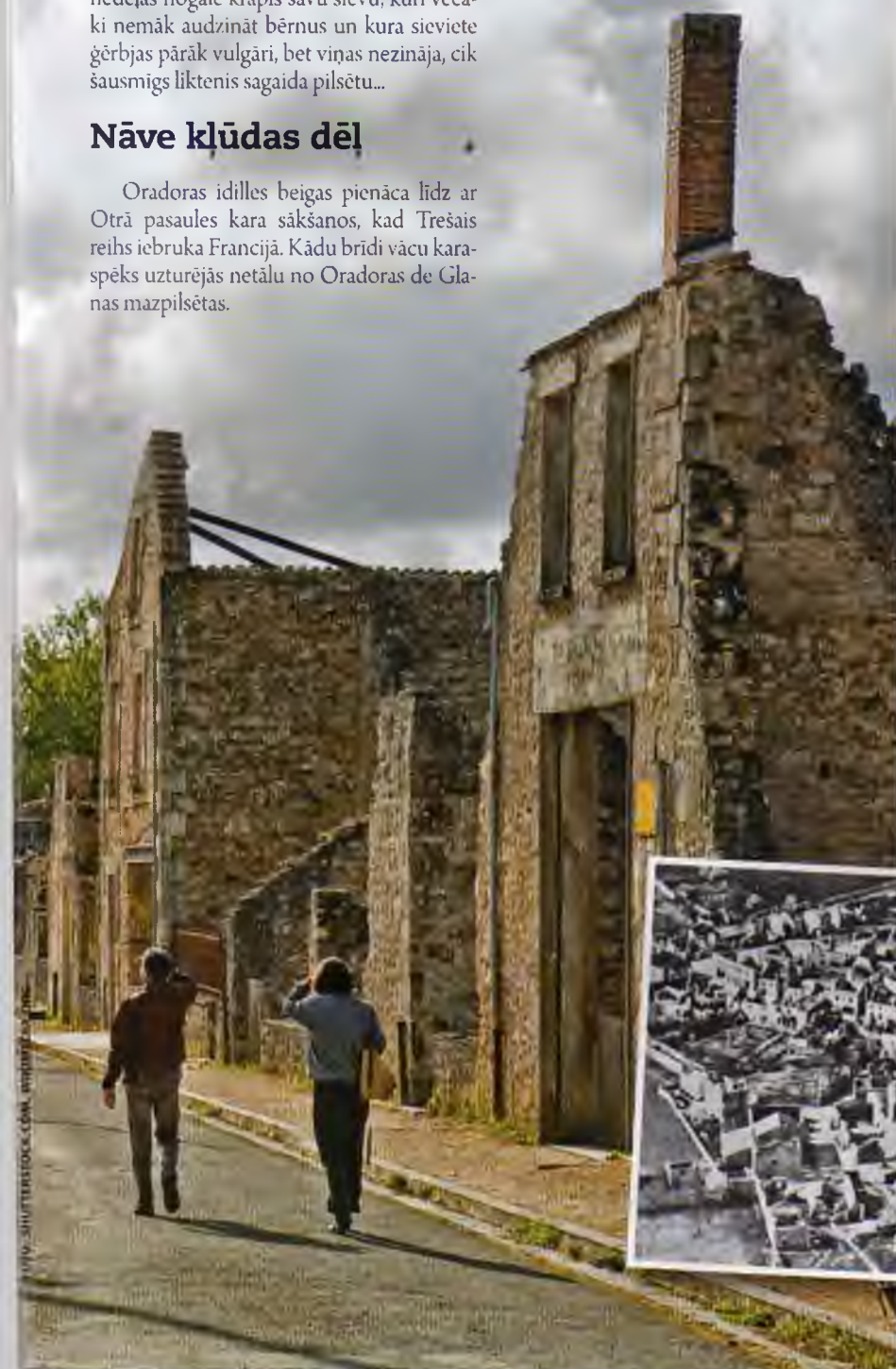
nāt visus ļaudis un nodedzināt pilsētu. Klusā Oradora kļuva par asiņaina slaktiņa vietu. Iedzīvotāji tika sadzīti pilsētas laukumā, kur viņiem bija jāuzrāda personas dokumenti. Nepaveicās arī sešiem riteņbraucējiem, kuri brauca cauri pilsētai tieši tajā laikā, kad tur iebruka vācieši. Kad beidzās dokumentu pārbaude, sievietes un bērnus nošķīra no vīriešiem un aizveda uz pilsētas baznīcu. Ikviens, kas protestēja, tika nošauts.

Fakti

♦ 29 gadus vecais vācu armijas komandieris Ādolfs Dikmans un vēl vairāki karavīri, kuri piedalījās Oradoras izpostīšanā, tika nogalināti Normandijas kaujā 1944. gadā.

♦ 1953. gada 12. janvārī militārais tribunāls Bordo izskatīja apsūdzību pret 65 izdzīvojušajiem vācu karavīriem, kuri bija iesaistīti Oradoras slaktiņā. 11. februārī 20 no apsūdzētajiem tika atzīti par vainīgiem.

♦ Pēdējais tiesas process pret bijušo *Waffen-SS* pārstāvi Heinzu Bartu notika 1983. gadā. Viņš Oradoras slaktiņā bija atbildīgs par 45 karavīru vadīšanu. Barts bija viens no vairākiem kara noziegumos apsūdzētajiem, kurš deva rīkojumu nošaut 20 vīriešus. Bijušais Vācijas bruņoto spēku virsnieks atzinis, ka viņš nožēlo vienīgi to, ka daži Oradoras slaktiņā izdzīvoja. Apsūdzētajam tika piespriests mūža ieslodzījums, tomēr 1997. gadā viņu atbrīvoja. Heinzs Barts nomira 2007. gadā.

VĒRTS REDZĒT!

Francī uzņēmuši
filmu *Le vieux fusil*
(*Vecais lielgabals*, 1975),
kas balstās uz
1944. gada baisajiem
notikumiem.

Vietējās tantes zināja, kurš vīrs
nedēļas nogalē krāpis savu sievu,
kuri vecāki nemāk audzināt bērnus
un kura sieviete gērbjas pārāk
vulgāri, bet viņas nezināja, cik
šausmīgs liktenis sagaida pilsētu...

Viriešus šausminošs liktenis sagaidīja netālajos šķūņos, kuros bija izvietoti ložmetēji. Vācieši bija tik nežēlīgi, ka iedzīvotājus nenošāva uzreiz, bet gan ievainoja kājās, lai viņi nevarētu aizbēgt. Pēc tam pusdzīvos ķermeņus aplēja ar degvielu un klētis aizdedzināja, atstājot sāpju agonijā sligstošos cilvēkus lēnai un mokpilnai nāvei. Tikai sešiem viriešiem izdevās aizbēgt. Vēlāk gan viens no ievainotajiem tika pamanīts dodamies uz pilsētas kapsētu, un viņu pa ceļam nošāva. Nežēlīgajā asinspirtī dzīvību zaudēja 190 virieši.

Pēdējā stundiņa dievnamā

Tad vācu karaspēks devās izrēķināties ar baznīcā ieslodzītajām sievietēm un bērniem. Dievnamā tika aizdedzināts. Ļaudis panikā centās glābties, metoties laukā pa baznīcas logiem, bet tur viņus nopļāva vāciešu raidi-

tās lodes. 247 sievietes un 205 bērni savu pēdējo stundiņu sagaidīja baznīcas piedūmotajās telpās.

Iekai vienai sievietei izdevās izdzīvot – 47 gadus vecajai Margaretai Rufanšai. Sieviete noslēpās krūmājos aiz baznīcas, līdz nākamajā rītā viņu izglāba. Margareta Rufanša aprakstījusi tās dienas baisās izjūtas: "Ar augošu satraukumu mēs gaidījām, kas notiks. Ap pulksten četriem pēcpusdienā daži karavīri baznīcā ienesa lielu kastī, no kuras karājās degoši striķi. Tie dega, un pēkšņi ierice ar skaļu blikšķi eksplodēja. Biezi, melni, smacējoši dūmi pārņēma baznīcas telpas. Sievietes un bērni sāka smakt un klieudzot skrēja uz tām baznīcas daļām, kur vēl bija gaiss."

Vācieši nodedzināja visas 328 Oradoras pilsētas ēkas, atstājot aiz sevis dūmu un asiņu smārdu. Dažu stundu laikā mazpilsēta bija iznīcināta un 642 iedzīvotājiem at-

ņemta dzīvība. Vecākajam bojāgājušajam bija 90 gadi, bet jaunākajam no piedzimšanas līdz nāvei bija pagājuši vien nedēļa. Dzīvi palika tikai seši laimīgie. Dažas dienas pēc slaktiņa izdzīvojušajiem tika atļauts apglabāt aizgājušos.

Piemiņas vieta

Pēc Otrā pasaules kara ievērojamais Francijas militārais darbinieks un vēlāk arī prezidents Šarls de Golls aizbrauca uz izpostīto mazpilsētu. Viņš staigāja pa tukšajām Oradoras ieliņām un pirms došanās prom pavēlēja atstāt pilsētas drupas kā

piemiņas vietu tiem iedzīvotājiem, kas tur tika noslepkavoti.

Tagad spoku pilsēta guļ mierā un ikvienu iebraucēju sveicina ar uzrakstu "Atceries". Šodien Oradoras de Glanas pilsētas drupas ir viens no populārākajiem Francijas skolu ekskursiju galamērķiem. Tur izvietotas zīmes ar uzrakstiem, kas informē apmeklētājus par notikumiem konkrētajā vietā. Piemēram, plāksne pie maizes ceptuves vēsta: "Šeit tika atrasti divu sadegušu liķi. Viens no tiem bija zīdains." Citas plāksnes uz ēku drupām stāsta par iedzīvotājiem, kas tur dzīvojuši. Pastaiga pa pilsētas galveno ielu raisa baisas izjūtas. Ēku atliekas koku ēnā, vecas rotaļlietas, sabojāti krusti un sarūsējušas mašīnas. Vientulā spoku pilsēta atgādina izbalējušu gleznu, kurā, rūpīgi ieskatoties, var samanīt kādreizējās krāsas.

Mūsdienās pilsēta nodēvēta par nomocīto ciemu. 1999. gadā bijušais Francijas prezidents Žaks Širaks atklāja piemiņas muzeju *Centre de la memoire d'Oradour*, kas atrodas līdzās spoku pilsētas ieejai. Muzeja pastāvīgā ekspozīcija *Izpratne par Oraduru* ietver ekskursiju pa pilsētu, rekonstruējot notikumus no 1933. līdz 1944. gadam. Spoku pilsētas apmeklētāji nereti dzird klusus sāpju kliezienus. Tās ir nomocīto dvēseles, kas joprojām nerod mieru. Zudušās Oradoras iedzīvotājus nevieno dzīvespriecīgi pilsētas svētki, brīvdienu gadatirgi un jēstras zaļumballes. Viņus vieno kopīga nāves diena – 1944. gada 10. jūnijs. ☹

JAUNAS DZĪVES SĀKUMS

Pēc kara spoku pilsēta Oradora de Glana ieguva dvīņumāsu – ziemeļos no iznīcinātās pilsētas tika uzcelta jauna ar tādu pašu nosaukumu. Mūsdienās jaunajā Oradorā dzīvo vairāk nekā 2000 iedzīvotāju. Pilsētas atdzimšana liek aizdomāties par Slovērijas politiskā līdera Aleksandra Dubčeka reiz sacīto: "Jūs varat saberzt ziedus, bet jūs nevarat aizkavēt pavasari."

Klāt vasara. Pēc lasītāju pieprasījuma atsākam ceļojumus pa svētvietām gan Latvijā, gan ārpus tās.

Liku bēdu zem akmeņa

Akmens kults ir populārs visā pasaulē. Tomēr, pirms skriet skatīties Stounhendžu un citus ievērojamus akmens kulta objektus ārpus dzimtenes robežām, ikvienam būtu vērts novērtēt Latvijas svētvietu maģisko spēku un dziedinošo enerģiju.

PIETURPUNKTI

- ✦ **Melķitāru muldakmens.** Atrodas Aizkrauklē. Norādes zīme uz muldakmeni Rīgas–Daugavpils šosejas kreisajā pusē.
- ✦ **Brīvdienu māja Cepļi.** Raganu lidlauks. Atrodas Aizkrauklē, Daugavas ielejas dabas parkā, blakus stāvajam Daugavas krastam.
- ✦ **Pastmuižas velnakmens.** Atrodas divus kilometrus no Kokneses, starp Rijnieku un Kalnakroga mājām, 450 metrus pa labi no Rīgas–Daugavpils šosejas.
- ✦ **Stukmaņu Pētera akmens.** Atrodas Pļaviņu novadā, Klintaines pagastā. 1,5 kilometrus pirms Pļaviņām jānogriežas pa labi uz vecās šosejas. Akmens guļ mežmalā 80–100 metrus no jaunās Rīgas–Daugavpils šosejas.

▼ Ilze Pole

Vienu mirkli šķiet, it kā atrastos zājumballē. Katrs ar plaukstu pieskaras maģiskajam akmenim, bet drosmīgākie uzrāpjas augšā.

Zelta vidusceļš, tā gide Daiga Dūniņa raksturo Rīgas–Daugavpils šoseju. Kreisajā pusē caur koku lapām un krūmājiem vid dzelzceļa sliežu, bet labajā pusē mūs kā gādīga māte pavada likteņupe Daugava. Iai ceļš neliktos tik garš, mēs, svētvietu apskatītāji, tiekam iepazīstināti ar kulta vietu leģendām un vēsturi, kā arī ar nostāstiem par Daugavas ūdeņu dziedinošo spēku. Gides stāstu vācēlītē ir gadījums par kādu vīrieti, kurš bijis smagi slims un izdziedinājis sevi ar likteņupes ūdeņiem. Tajā brīdī, iespējams, nomācošā karstuma dēļ, iešaujas prātā doma – cik patikama tagad būtu atvēsinoša pelde, turklāt ar dziedinošu efektu. Bet varbūt Daugava ir atslēga mūžīgajai jaunībai?

Par Latvijas otro garāko upi ir daudz parastu stāstu. IZRĀDĀS, senāk ar Daugavas kreiso krastu apzīmēja viņsauli, bet ar labo – šo sauli, tāpēc lielākā daļa Latvijas piļu celtas likteņupes labajā krastā. Diezgan saprotami, jo kurš gan labprātīgi vēlētos sevi aizsūtīt uz viņsauli.

Pie muldakmens mūs ar dziesmām
sagaida folkloras kopa *Karikste*.
Uzklāts galds un pie akmens
noliks šupulītis.

← MEĻĶITĀRU MULDAKMENS

Mazā pādīte
kopā ar
mammu
izlec krusta
rituālu. ▶

Skats pa autobusa loga atgādina gleznu – spirts zaļums, neskartas plavas un saules sildīti pakalni. Lauka vidū savas ziņkārīgās acis uz lielceļa pusi pavērsusi stirma. Kā popkorņa graudiņi sprāgst vaļā ievas pumpuri. Nepacietībā gaidu, kad beidzot ieraudzīšu izslavēto Meļķitāru muldakmeni, par kuru lasīju jau pagājušā gada *Citādajā Pasaulē*.

Krustabas pēc senajām tradīcijām

No tāluma skatoties, Meļķitāru muldakmens atgādina plavas vidū guļošu milzi. Tas ir dižākais muldas tipa akmens, pie kura līdz pat 19. gadsimta vidum notikuši dažādi rituāli un godi. Akmens iedobumā jeb muldā satilpst līdz pat 80 litriem ūdens. Teika vēsta, ka senatnē velns esot smēlis ūdeni no tuvējā ezeriņa, lējis to muldā un mazgājies, līdz ezers izsmelts sauss. Cita leģenda stāsta, ka velns zem akmens esot parāvis tuvējo māju saimnieku. Kad vīrs atlaists vaļā, viņš nav spējis ne runāt, ne saprast, kas ar viņu noticis. Interesanti, ka teikās par svētvietām tik bieži tiek pieminē-

ti velna nedarbi. Laikam senatnē sliktie darbi mēdza pārvērsties par labajiem.

Pie muldakmens mūs ar dziesmām sagaida folkloras kopa *Karikste*. Uzklāts galds un pie akmens noliks šupulītis. Kas tagad notiks? Izrādās, īstas krustabas. Jau kopš seniem laikiem pie dižā akmens notikuši dievkalpojumi, kristīti bērni un dziedātas spēka dziesmas. Pirmo reizi mūžā man bija iespēja vērot, kā norisinās lieli latviski godi.

Mamma tur rokās savu mazo meitiņu, kas lielām acīm lūkojas uz svešajiem viesiem. Šodien viņu sauks par pādi – tā krustabās dēvē krustāmo bērnu. Viesiem ir jāstājas apkārt galdam. Uz galda krustabās latvieši lika tikai baltus ēdienus, lai būtu baltas domas un laba vēlējumi mazajai pādītei. Krustabu vadītāja piekrodina, ka aplim jābūt ciešam un bez spraugām, lai pādei nebūtu reti zobi. Tad seko galda iesvētīšana ar skanīgas dziesmas vārdiem: "Lai paēda, kas neēdis, lai padzēra, kas nedzēris." Mani parasti ir grūti iekustināt uz dziedāšanu svešās kompānijās, tomēr šoreiz bija sajūta, ka tas ir mans pienākums. Lai pādīte izaugtu čakla, cienasts jānoties ātri.

Turklāt ēšanas laikā jāaizmirst par klačošanu ar citiem krustabu viesiem, lai pāde nebūtu plāpīga.

Kad baltais ēdiens izgaršots, krustvecāki sagērbj mazo pādīti krustabu drēbēs, un var sākties dažādas izdarības. Māras baznīcas iesvētīšanas rituāls, naudas mešana muldā, dancošana ar krustāmo bērnu, ko dēvē par pādes didišanu, un pādītes likšana šupulī. Vispirms gan šupulī ieliek akmeni, lai tas uzņem visas sliktās enerģijas. Pēc tam to aizmet tālu prom, lai bērniņam laimīga dzīve. Vispatīkamākā krustabu daļa pašai pādei noteikti ir dāvanu saņemšana. Meitenīte ar smaidu uz lūpām cieši tur mazajās rociņās baltu maizes kukuli un audumos sasaiņotas dāvanas. Blakus šupulim sēž mamma. Nobeigumā mēs tiekam iesaistīti dažādās rotaļās, ko pavada lustīgas dziesmas. Vienu mirkli šķiet, it kā atrastos zaļumballē. Katrs ar plaukstu pieskaras maģiskajam akmenim, bet drosmīgākie uzrāpjas augšā, lai paši savām acīm redzētu muldu un nobaudītu dziedinošo ūdeni.

Labo raganu maģija

Nākamais pieturas punkts ir brīvdienu mājas *Cepļi Aizkraukles pusē*, kas savu vārdu ieguvušas no kādreizējā kaļķu cepla, kurā ražots pa 12 tonnām kaļķa dienā. Uz taciņas mūs sagaida kundze cienijamos gadus ar slotu rokās un sola aizvest uz raganu lidlauku. Tas izveidots par godu slavenākajai Aizkraukles raganai Spīdīnai un tām 200 000 raganām, kas viduslaikos spīdzinātas un sa-

dedzinātas. Laukuma vienā stūrī dežurē raganu instruktore, kas apmāca dāmas lidojumam ar slotu, citā stūrī atrodas jaunlaulāto gulta, kurā guļot redzētie sapņi pēc tam piepildoties. Atrakcijas seko cita citai. Pie raganām var nobaudīt gan gardu zāļu tēju, gan arī kādu stiprāku brūvējumu, kura recepte ir liels noslēpums. Uz atvadām labās raganaiņas uzdāvina mazu slotiņu. Ticējumos teikts, ka raganas zariņš nēsātāju pasargā no dažādām nelaimēm.

Saule sāk karsēt aizvien stiprāk, bet priekšā vēl ceļš līdz Koknesei. Tur Daugavas krastā guļ divi akmeņi, kurus uzskata par vienu un sauc par Pastmuižas velnakmeni. Lai tiktu līdz šai kulta vietai, dāmas tautas tērpos vispirms liek piedalīties rotaļās. Spēlē *Kas lēnāk iet, tas tālāk tiek* man īpaši neveicas. Laikam pie vainas ir nepacietība, tomēr pēc dažām minūtēm jau esam pie noslēpumainajiem akmeņiem, kuru saplēšanā vainojams velns. Teika stāsta, ka velns no Daugavas paņēmis milzu akmeni, ar ko vēlējies aizdambēt Gauju. Bet, par nelaimi, Pasta muižā iedziedājies gailis, velnam akmens nokritis zemē un saplisis divās daļās. Arī šeit veicam dažādus rituālus: kurinām ugunsroku, kurā sadedzinām visas sliktās domas, spēlējam rotaļu ar vārdiem *Visu nakti zvejoju, vienu zivi noķēru* un ritinām kamoliņu, kurā paslēpts kāds citāts par velnu.

Teatrāls vēstures atspoguļojums mūs sagaida pie Stukmaņu Pētera akmeņa. Latviešu folkloras kopas dziesmas nomaina Krievijas cara Pētera I vēstneša ziņojums. Arī ar šo dižakmeni saistās vairākas neparastas teikas. Viena no tām vēsta, ka Ziemeļu kara laikā pēc pusdienošanas Krievijas cars palicis zem akmeņa sudraba nazi un dakšīņu. Nelielā bedrē pie akmeņa liek domāt, ka mantkārigākie centušies paslēp-

Lidot ar slotu nemaz nav tik vienkārši! Svarīga ir pareiza tehnika.

◀ **Lielās dabas koncertzāles piemineklis.**

Raganu pašbrūvētā dzīra, kuras pagatavošana tiek turēta noslēpumā. ▶

MĪLESTĪBA IET CAUR VĒDERU!

Raganu lidlaukā var atrast arī recepti mīlas cepumiem. Ņem pusglāzi miltu, 20 gramus sviesta, 2 ēdamkarotes cukura, 3 ēdamkarotes piena. Pagatavo mīklu un atstāj kādu laiciņu ievilkties. Pildījumam sajauc medu ar šķipsniņu kanēļa. No mīklas gatavo sirdsveida cepumus, liek vidū sagatavoto pildījumu. Cep vidēji karstā krāsnī, līdz tie sāk krāsoties gaiši brūni.

tās lietas izrakt. Bet nez vai kādam tas arī izdevies...

Atzišos, sākumā akmens kulta vietu apskate nešķīta pārāk vilinoša. Domāju – nu, ko gan es tur ieraudzīšu? Lielus laukakmeņus, kas visi izskatās gandrīz vienādi. Tieši rituāli un senās tradīcijas padarīja šīs vietas maģiskas, piešķīra tām neizskaidrojamu enerģiju un radija vēlmi atgriezties, lai izbaudītu seno svētvietu dziedinošo spēku vienatnē. ☺

IZAUGS MEITAS TĀ KĀ ODZES!

Raganu lidlaukā jāuzmanās no odzēm. Arī šā ceļojuma laikā vienu gadījās ieraudzīt. Pat leģenda stāsta par lielo čūsku skaitu šajā apvidū.

Senos laikos Daugavas krastā dzīvojuši neparasti daiļa meitene, kas pratusi čūsku vārdus. Tā bijusi Daugavas skaistā meita Ēridana. Kādu dienu viņa iemīlējusies staltā jauneklī un apprecējusies ar to. Puisim gan bijis jāievēro viens noteikums – reizi gadā viņa dosies prom no mājām, un viņš nedrīkstēs sekot. Vairākus gadus jaunie dzīvojuši lielā satīcībā, tomēr

reiz vīram sagribējies uzzināt, uz kuriem sieva dodas. Kad viņš manījies, ka sieva kļūst kašķīga, sapratis, ka tā nakts ir klāt. Vīrs sievietai iztālēm sekojis. Tuvojoties akmenim, puisis dzirdējis dīvainu šņākšanu. Pie akmens locījušās daudzas čūskas, taču, kad tām uzspīdējis mēness, tās nometušās čūsku ādas, kailas sakāpušas koku zaros un pērušas sevi ar lapu slotiņām. Puisis starp daiļavām pēkšņi pamanījis savu sievu un iesaucies: “Ēridana!” Tajā mirklī visas sievas pārvērtušās par čūskām un mājās vairs nav atgriezušās.

Lidojoša slota. Tādus brīnumus var piedzīvot tikai pie raganām!

→ Kuprainīša avotiņa dziedinošais ūdens.

↑ Pastmūižas velnakmenim pieklūt nebūs tik viegli. Priekšā atrakcijas!

← Iespēja nobaudīt īpašo zāļu tēju.

NODERĪGI!

- Brīvdienų māja *Cepļi* ar maģisko raganu lidlauku: www.cepli.tk, www.daugavasieleja.lv
- Bērna krustabas pie Melķitāru muldakmens: Aizkraukles reģionālā Tautskola, www.dev.aizkraukle.lv
- Senatnes elpu var izbaudīt braucienā ar vikingu laivām Klintaines pagastā Pļaviņu novadā: www.mezmalasvikings.lv
- Vairāk informācijas par ceļojumu iespējām Sēlijas pusē: www.travelzeme.lv, www.vidzeme.com

Visa sliktā sadedzinašana.

Horoskopu cienītāji parasti grib izlasīt, kā veiksies mīlestībā un darbā, vai pietiks naudas un mājās viss būs kārtībā, – tā apgalvo neviens vien pētījums. Mēs nolēmām šīm četrām jomām piešķirt katrai savu simbolu un vizuāli parādīt, kurā jomā šajā periodā sekmēsies visvairāk. **SKAITIET SIMBOLUS! JO TO VAIRĀK, JO LIELĀKAS IZREDZES.**

UGUNS

AUNS

21. marts – 20. aprīlis

Stabilitāte attiecībās. Mīļotais cilvēks būs kā panākumu talismans. Patiks naudu tērēt, nevis pieņemt. Inesīga sadarbība ar ārzemju partneriem. Rikojieties likuma ietvaros. Karjeras attīstību ietekmēs vadības attieksme. Tuvinieku atbalsts dos drošības sajūtu. Mājās valdis miers un mīlestība. Veiciniet radnieka vēlmi turpināt izglītību. Gatvojieties interesantam ceļojumam.

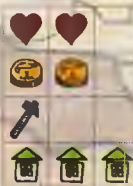
LABĀS DIENAS

4.VI	legūsiet, ja piekāpsieties.
11.VI	Veiksmīga talka radu saimē.

LAUVA

24. jūlijs – 23. augusts

Sakāpinātas emocijas. Romantisks noskaņojums. Naudu tērējat pēc saviem iesauktiem. Mīlotā cilvēka labā nekā nešķitīs par dārgu. Valasprieks var prasīt daudz līdzekļu. Atturieties strauji ieviest jaunās darba metodes. Skolasbiedrs vai darba kolēģis var pagērēt lielu uzmanību. Pievērsiet uzmanību tuvinieku labsajūtai. Esiet saprotoši pret atvases pirmajām mīlas jūtām.

LABĀS DIENAS

31.V	SPA vai solārija apmeklējums.
5.VI	Iesākts darbs ies no rokas.

STRĒLNIEKS

23. novembris – 21. decembris

Iepazīšanās ar mīlotā cilvēka ģimeni. Nozīmīgas ieceres. Neparedzēti apstākļi prasīs lielākus tērējumus. Iespējams interesants sadarbības piedāvājums. Jau iepriekš rūpīgi izplānojiet jauno projektu. Dvēseles miers labvēlīgi ietekmēs pašsajūtu. Ieteicams muzikāla pasākuma apmeklējums. Iesaistiet ģimeni savās aktivitātēs.

LABĀS DIENAS

31.V	Jautrs nedēļas nogales rituāls draugu lokā.
7.VI	Visi ceļi ved pie dabas!

ZEME

VĒRSIS

21. aprīlis – 20. maijs

Atvairiet mīlotā cilvēka šaubas par jūsu noturīgumu. Labi pavadīsiet laiku divatā pie dabas. Iespējami gan papildu ienākumi, gan negaidīti izdevumi, tāpēc centieties sabalansēt šos rādītājus. Var aktualizēties ar kredītu saistīti jautājumi. Turpiniet iesāktos darbus. Novatorismu atstājiet vēlākam laikam. Paejiet malā, kad citi strīdas. Sarīkojiet radnieku tikšanos savās mājās.

LABĀS DIENAS

1.VI	Gandarījums par priekšzīmīgi saposto apkārtni.
9.VI	Romantiska atzišanās mīlestībā.

JAUNAVA

24. augusts – 23. septembris

Domstarpības ar mīloto noregulēsiet ar humora palīdzību. Stabila finansiālā situācija. Karjeras izaugsmes ceļā spožas izdevības. Nelaidiet tās garām. Veiksmīga sadarbība ar juristiem. Labi jaunumi nekustamā īpašuma jomā. Uzskatīties skaistumkopšanas salonā. Esiet dāsni draugu saietā. Atvase pārsteigs ar saviem stīkiem. Uztveriet to iecietīgi.

LABĀS DIENAS

31.V	Kļūstiet par kompānijas dvēseli!
6.VI	Visapkārt tik daudz smaidīgu seju!

MEŽĀZIS

22. decembris – 20. janvāris

Dzīvi patīkamā virpuli sagriezīs romantiskas jūtas. Varat bīdināt mīloto. Pieaugs enerģija. Iekļaujieties darbam atvēlētāja laikā. Kā no gaisa var nokrist senāk nopelnīta nauda. Aizrautīgas pūles sabiedrības labā var traucēt saskaņu ģimenē. Gādājiet, lai tuvinieki nejutās aizmirsti. Parūpējieties par mierīgu gaisotni mājās. Izrunājieties ar atvasi kā divi pieauguši cilvēki.

LABĀS DIENAS

30.V	Veiksmīgi finansiālie darījumi.
5.VI	Prieks par kādu īpašu smaidu.

Mīlestība

Nauda

Karjera

Māju sajūta

GAISS

DVĪNĪ

21. maijs – 21. jūnijs

Būs jāizlemj, kuru no diviem pielūdzējiem izvēlēties. Lēmumu pieņemiet bez draugu ietekmes. Naudas lietas sekmīgākas, nekā cerējāt. Izdevīgs sadarbības piedāvājums. Varat sākt jaunu, radošu un pilnu darbu. Vairāk uzturieties svaigā gaisā. Pulcējiet ap sevi mīļus cilvēkus. Pildiet atvasēm dotos solījumus. Laujiet draugiem pašiem risināt savas problēmas.

LABĀS DIENAS

31.V	Sevis palutināšanas vakars.
3.VI	Aizrautīga gatavošanās vecmeitu ballītei.

SVARI

24. septembris – 23. oktobris

Jaunas attiecības nostiprināsies uz kopīgu interešu pamata. Nekavējiet randiņus! Nelieciet mīļotajam cilvēkam sevi gaidīt. Kādu laiku vēlam īpaši netērēties. Varat stāties jaunā amatā. Skapi atradīsiet tērpu, kas aizmirsis, bet tagad ļoti noderēs. Veltiet laiku mājīguma radīšanai savā dzīves telpā. Novērtējiet laulātā drauga pūles.

LABĀS DIENAS

30.V	Esiet oriģināli, spilgti, atraktīvi!
9.VI	Veiksmīgs tālāka ceļa sākums.

ŪDENSVIRS

21. janvāris – 18. februāris

Nav pamata šaubām par mīlotā cilvēka uzticību. Īpašs uzmanības apliecinājums no kolēģa. Ienākumi no intelektuāla darba. Lēna, bet stabila augšupeja karjerā. Oriģinālas radošās idejas tiks atzītas par labām. Padomu dalāšana draugu kompānijā nav labākā nodarbe brīvajā laikā. Gandarījums par paveikto dārzā kopā ar ģimenes locekļiem.

LABĀS DIENAS

3.VI	Nu, ļoti iepatiksies kāds apģērba aksesuārs skatlogā.
6.VI	Maza laimīte un liels gandarījums.

ŪDENS

VĒZIS

22. jūnijs – 23. jūlijs

Saņemsiet mīlestības solījumu. Nostiprināsies nedaudz atvēsusās attiecības. Naudas maciņu stingri turiet savās rokās. Būs grūti iejusties jaunā kolektīvā. Karjeras iespējas atkarīgas no mākas uzturēt labas attiecības ar partneriem. Atvases sagādās gandarījumu un sniegs daudzsološas cerības. Paturiet domstarpības ģimenes lokā. Parūpējieties par kādu dzīvnieku.

LABĀS DIENAS

31.V	Labā pēcgarša pēc brīvdabas pasākuma apmeklējuma.
5.VI	Maza dāvana ar jauku zemtekstu.

SKORPIONS

24. oktobris – 22. novembris

Attiecību nostiprināšanai ieteicams ceļojums divatā. Izmantojiet apstākļu veiksmīgu sagadīšanos. Naudas lietas rikojieties pēc saviem ieskaņiem. Darbā nepieciešama disciplīna un precizitāte. Panākumi neizpaliks. Lietderīgi izmantojiet brīvo laiku. Par sirdslīetām runājiet tikai ar vīstuvāko draugu. Uzslāvējiet panākumus guvušo ģimenes locekli.

LABĀS DIENAS

31.V	Ar teltīm ārā no pilsētas!
6.VI	Nejauša tikšanās darīs dienu gaišu.

ZIVIS

19. februāris – 20. marts

Mīlotais cilvēks attaisnos cerības. Veiksmīgs kopīgs ceļojums vai sporta aktivitātes. Netērējieties sīkumiem. Taupiet ielānotam vērtīgam pirkumam. Iecerētā projekta realizācija būs atkarīga no zināšanām un agrāk gūtās pieredzes. Izklāte draugu pulkā ļaus atslābināties no sasprindzinājuma. Atvases prasības būs pamatotas. Der ieklausīties vecāku padomā.

LABĀS DIENAS

31.V	Nosviniet laba darba pabeigšanu.
5.VI	Svētīgs pārdomu vakars vienatnē.

MĒNESS KALENDĀRS

no 29. maija
līdz 11. jūnijam

Lielākā daļa šā divu nedēļu perioda aizies spēcīgā Dviņu zīmes ietekmē – būsīm komunikablāki, vieglāk uztversim un pārdzīvosim ikdienas notikumus. Jaunais Mēness cikls 8. jūnijā gan liks atgriezties pie praktiskām rūpēm un krenķiem, dažādas sadzīviskas nebūšanas kritīs uz nerviem, tāpēc gribēsies aizmukt tālu prom no visa un visiem. Tikai pacietību! Vēl pēc pāris nedēļām atcerēsīties, ka visas labās lietas sākas mājās, ģimenē un dzimtenē, un novērtēsīm to. Bet līdz tam lai paskrienam pa svaigu gaisu, pabraucam ar riteni, paplāpājam ar kaimiņiem, vārdu sakot, norunājam nost un izelpojām ārā visus krenķus.

Sastādījusi astroloģe **LĪGA ŠIRONA**

29.05.2013. trešdiena	Mēness Mežāzi/Ūdensvirā 00:48 ☾ 00:00–00:48	
30.05.2013. ceturtdiena	Mēness Ūdensvirā	
31.05.2013. piektdiena	Mēness Ūdensvirā/Zivis 03:30 ☾ 02:57–03:30 ☿ 16:13–24:00	
1.06.2013. sestdiena	Mēness Zivis ☿ 00:00–03:46	
2.06.2013. svētdiena	Mēness Zivis/Aunā 09:33 ☾ 07:30–09:33	
3.06.2013. pirmdiena	Mēness Aunā	
4.06.2013. otrdiena	Mēness Aunā/Vērsi 18:53 ☾ 09:09–18:53	
5.06.2013. trešdiena	Mēness Vērsi ☾ 16:23–24:00	
6.06.2013. ceturtdiena	Mēness Vērsi ☾ 00:00–24:00	
7.06.2013. piektdiena	Mēness Vērsi/Dviņos 06:32 ☾ 00:00–06:32	
8.06.2013. sestdiena	Jauns Mēness cikls 18:56 Mēness Dviņos ☿ 12:18–24:00	
9.06.2013. svētdiena	Mēness Dviņos/Vēzi 19:16 ☾ 11:29–19:16 ☿ 00:00–01:34	
10.06.2013. pirmdiena	Mēness Vēzi	
11.06.2013. otrdiena	Mēness Vēzi ☾ 00:15–24:00	

☾ MĒNESS BEZ KURSA (čīka laiks) – lai-

ka sprūdis pirms Mēness pārejas nākamajā zodiaka zīmē, kurā tas vairs neveido aspektus ar citām planētām. Mēness kā emocionālā un sadzīviskā fona noteicējs šajā periodā it kā peld, tam nav virzības un noteiktības, tāpēc šajā laikā labāk nepieņemt lēmumus un neuzsākt neko jaunu.

ATSLODZE – periods pirms Mēness fāžu

maiņas, kura laikā organismam labi iedot atelpu no smagām un lielām pārtikas devām. Var dzert nesaldinātas zāļu tējas un ēst vieglu, veselīgu pārtiku mazās devās.

- Laba diena, lai darbotos minētājā jomā.
- ◐ Var darīt, var nedarīt – viss atkarīgs no vēlmes un nepieciešamības.
- Šajā dienā nav ieteicamas nodarbes konkrētajā jomā.

Celojumi

Naudas tērēšana/ izdošana

Svarīgu lēmumu pieņemšana

Izklaides

Skaistumkopšana